

GALATEN

3:19-4:7

De tijdelijke functie van de wet en het
zoonschap en erfgenaamschap in Christus.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/galaten/3-19-4-7

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Paulus tegenover het evangelie van de jудаïsten	3 min	5
2	Ceremoniële regels en Gods morele maatstaf	2 min	6
3	Gods wet geschreven in het hart	4 min	7
4	De wet brengt een vloek, Christus koopt vrij	3 min	9
5	Gods verbond als testament en erfenis	2 min	11
6	Het enkelvoud en meervoud van Abrahams zaad	3 min	12
7	Christus vervult de belofte aan Abraham	3 min	13
8	De latere wet verandert Gods belofte niet	4 min	15
9	De wet beteugelt overtredingen	3 min	17
10	De wet maakt mensen bewust van hun zonde	4 min	20
11	De wet gebruiken bij evangelisatie	3 min	22
12	Engelen en Mozes als middelaars van de wet	4 min	23
13	De wet geeft geen leven en dient de belofte	4 min	26
14	De wet als tijdelijke begeleider tot Christus	3 min	28

15	Kinderen van Abraham en kinderen van God	4 min	30
16	Zonen van God door onze eenheid met Christus	4 min	33
17	In Christus gedoopt en met Hem bekleed	2 min	35
18	De oude mens in Adam en de nieuwe in Christus	3 min	36
19	Dezelfde positie voor iedereen in Christus	3 min	37
20	Racisme en huwelijken tussen verschillende rassen	3 min	39
21	Groepsidentiteit en verbondenheid in Christus	4 min	40
22	Galaten 3:28 en vrouwen in kerkelijke ambten	3 min	41
23	Eenheid in Christus en maatschappelijke rollen	3 min	43
24	Gelijkwaardigheid en verschillende functies	4 min	45
25	Samen erfgenamen als Abrahams ene nageslacht	2 min	47
26	Joodse afstamming en de aanspraak op beloften	2 min	48
27	De minderjarige erfgenaam onder voogden	3 min	49
28	De tijd vóór Christus als kindertijd	2 min	51
29	Volwassenheid als innerlijke zelfbeheersing	4 min	52

30	Gods Zoon komt als mens onder de wet	4 min	54
31	Aanneming tot kinderen en wedergeboorte	2 min	56
32	Aanneming als erkenning tot volwassen zoon	4 min	57
33	De Geest bevestigt ons zoonschap en erfdeel	5 min	59
	Om verder te lezen		61

1

Paulus tegenover het evangelie van de jудаïsten

In onze vorige bijeenkomst over Galaten hebben we hoofdstuk 3, vers 1 tot en met 18 behandeld, iets meer dan de helft van dat hoofdstuk. In deze bijeenkomst willen we niet alleen het hoofdstuk afmaken, maar ook aan hoofdstuk 4 beginnen.

In de eerste twee hoofdstukken maakte Paulus, zoals ik al aangaf, duidelijk dat zijn Evangelie anders was dan dat van de jудаïsten die na zijn vertrek naar Galatië waren gekomen. De jудаïsten hadden een ander evangelie gebracht. Hij noemde het een verdraaiing van zijn Evangelie. Het zijne was het ware Evangelie. Als iemand een ander evangelie zou prediken dan het evangelie dat hij had gepredikt, zelfs als die prediker een engel was, moest je het verwerpen en die boodschapper beschouwen als iemand die door God vervloekt was.

In hoofdstuk 3 spreekt hij heel krachtig, heel nadrukkelijk. Hij zegt dat degenen die deze verdraaiing van het Evangelie hebben aanvaard, dwaas zijn, zelfs betoverd. In wezen denken ze niet goed na, en mogelijk verkeren ze zelfs onder geestelijke misleiding, misschien zelfs demonische misleiding. Hij wijst hen erop dat het Evangelie waardoor ze behouden waren, hen in staat stelde om een relatie met God te krijgen, de Heilige Geest te ontvangen en zelfs te ervaren wat vers 5 zegt:

Hij dan Die u de Geest verleent en krachten onder u werkt, doet Hij dat uit de werken van de wet, of uit de prediking van het geloof?

GALATEN 3:5

Dit alles gebeurde eenvoudig doordat ze de boodschap die Paulus had gepredikt, door geloof aannamen.

Maar degenen die daarna zijn gekomen, hebben het Evangelie dat Paulus predikte willen aanpassen. Ze zeiden niet dat geloof onbelangrijk was. Ze zeiden niet dat Christus onbelangrijk was. Maar ze voegden aan het geloof in Christus de verplichting toe om aan wettelijke vereisten te voldoen, zoals die in de wet van Mozes waren vastgelegd.

Zoals ik al eerder zei, was het probleem hiermee misschien tweeledig. Er waren twee aspecten die dit verontrustend maakten. Het ene was dat gerechtigheid en een rechtvaardige positie voor God werden omschreven in termen van gehoorzaamheid aan bepaalde regels. Dit zou niet alleen op de Joodse wet van toepassing kunnen zijn, maar op elk soort wettisch stelsel, of het nu door christenen, heidenen, Joden of wie dan ook was bedacht. Elk stelsel dat iemands relatie met God omschreef als het gehoorzamen aan bepaalde regels en godsdienstige structuren en rituelen, heeft de kern gemist. In wezen kan gerechtigheid niet worden verkregen door regels na te leven.

2

Ceremoniële regels en Gods morele maatstaf

Als ik regels zeg, besef ik dat er in de gedachten van veel mensen niet veel onderscheid bestaat tussen de ene soort regel en de andere. De regels die in Paulus' bespreking aan de orde komen, zijn regels zoals de besnijdenis. Later, in hoofdstuk 4, vers 10, heeft hij het over:

U houdt zich aan dagen, maanden, tijden en jaren.

GALATEN 4:10

Die hebben te maken met Joodse gebruiken, met de Joodse rituele wet.

Wanneer ik zeg dat we niet behouden worden door ons aan regels te houden, dan meen ik dat. Maar ik wil heel duidelijk maken dat de regels die hier aan de orde zijn, ceremoniële regels zijn. Er is voor de gelovige van vandaag beslist een leefregel, net zoals in de tijd van het Oude Testament. Er is een bepaalde morele maatstaf die God altijd heeft geëist. Deze morele maatstaf kan nooit worden veranderd, omdat God niet

verandert. De morele maatstaven waarvan God wil dat wij ze naleven, weerspiegelen eenvoudig wie Hij Zelf is. Hij wil dat wij kinderen naar Zijn beeld zijn. Hij wil dat wij dezelfde eerlijkheid en dezelfde rechtvaardigheid en dezelfde barmhartigheid en hetzelfde medeleven en dezelfde heiligheid hebben als Hij.

Niemand van ons voldoet daar volmaakt aan, en het is maar goed dat we niet behouden worden door ons aan zulke regels te houden. Toch blijft het zo dat de moraal niet is veranderd. Ook als Paulus zegt:

We vallen niet onder de wet.

enzovoort, betoogt hij niet dat de moraal op de een of andere manier van geen belang is voor de gelovige. We staan niet onder de ceremoniële rituelen van de wet, en in feite staan we ook niet echt onder de Tien Geboden. Hoewel de meeste daarvan morele kwesties omvatten, staan we niet onder die wetten. We leven volgens de morele maatstaven die God heeft gesteld. Maar dat doen we niet zozeer omdat we onder een wet staan die ons dat opdraagt, als wel omdat God ons een nieuw hart heeft gegeven en Zijn wet in ons hart heeft geschreven.

3

Gods wet geschreven in het hart

Als je werkelijk bij een openhartoperatie aanwezig zou kunnen zijn en zou kunnen toekijken, en de patiënt was een christen, en je kon zien hoe de borstkas van die persoon werd geopend en je kon zijn hart echt zien, dan zou je daar geen wetten op geschreven zien staan. Wanneer de Bijbel spreekt over God Die Zijn wetten in ons hart heeft geschreven, spreekt Hij niet letterlijk. Hij spreekt figuurlijk. Wat Hij daarmee bedoelt, is dat de wet van het Oude Testament op stenen tafelen was geschreven, die zich natuurlijk niet binnen in iemand bevinden. Die persoon heeft die niet in zijn lichaam. Daardoor is het mogelijk dat je een wet van buitenaf opgelegd krijgt die ingaat tegen wat je vanbinnen geneigd bent te doen, of waartegen die innerlijke neiging zich verzet.

Eigenlijk zou het best kunnen dat God, door de wet op stenen tafelen te schrijven, wilde symboliseren dat de harten van de mensen als steen waren. In het nieuwe verbond zou Hij dat stenen hart nemen en Zijn wetten erop schrijven. En terwijl Hij schreef, zou Hij dat stenen hart veranderen in een hart van vlees, zoals Ezechiël zei.

Dan zal Ik u een nieuw hart geven en een nieuwe geest in uw binnenste geven. Ik zal het hart van steen uit uw lichaam wegnemen en u een hart van vlees geven.

EZECHIËL 36:26

Misschien suggereerde het feit dat God Zijn wetten aanvankelijk op steen schreef, op een symbolische manier dat Hij bij Zijn uiteindelijke vervulling van het tegenbeeld in Christus Zijn wet zou nemen en die op die stenen mensenharten zou schrijven. Daardoor zouden die dan van steen veranderen in harten van vlees, zachte harten. Maar het schrijven van de wet op het hart suggereert dat het hart de wet heeft omarmd. De wet is deel gaan uitmaken van de innerlijke structuur van iemands leven. Het hart is ermee gaan instemmen. Dat was iets wat bij het opleggen van een uiterlijke wet nooit het geval was, of in ieder geval niet gegarandeerd was.

In het Oude Testament waren er sommige mensen die de wet van God wel liefhadden. David zei bijvoorbeeld in Psalm 40:

Ik vind er vreugde in, Mijn God, om Uw welbehagen te doen; Uw wet draag Ik diep in Mijn binnenste.

PSALMEN 40:8

In Psalm 119 zei hij:

Hoe lief heb ik Uw wet! Hij is heel de dag mijn overdenking.

PSALMEN 119:97

Er waren mensen in het Oude Testament die de wet van God wel liefhadden. Maar of ze die nu liefhadden of niet, die werd hun opgelegd. Veel mensen hadden die niet lief, en ze hielden zich er alleen uiterlijk aan. Hoewel hun hart er niet bij was, beschouwden ze

zichzelf als rechtvaardig. Want ondanks het protest en de opstandigheid van hun slechte hart hielden ze zich uiterlijk toch aan de voorschriften.

Wat Paulus duidelijk maakt, is dat gerechtigheid niets te maken heeft met het naleven van voorschriften, zelfs niet van morele voorschriften. Het is waar dat hij zich hier voornamelijk richt op de ceremoniële verordeningen. Maar zelfs als hij het over de morele voorschriften had, worden we niet behouden of rechtvaardig gemaakt voor God door de morele normen na te leven. Paulus maakt echter duidelijk dat de morele normen nageleefd moeten worden, dat morele normen normen zijn, en dat er van ons verwacht wordt dat we ze naleven. Maar niet als een middel om een rechtvaardige positie voor God te verkrijgen. Want zodra we zo naar moraliteit kijken — ‘Als ik deze zonde in mijn leven maar kan overwinnen, als ik maar consequent volgens deze morele voorschriften kan leven, dan zit het goed met mij; dan kan ik er zeker van zijn dat ik behouden ben’ — kunnen we er nooit zeker van zijn dat we behouden zijn. Want we zijn niet volmaakt genoeg. We zijn niet goed genoeg.

Paulus wil dus dat we dit begrijpen: Abraham was zelf een onvolmaakt mens. Zelfs nadat hij met God was gaan wandelen, maakte hij fouten. Toch werd hij door geloof gerechtvaardigd. Dat staat in Genesis 15:6, en Paulus haalt het hier aan in Galaten 3:6:

Zoals Abraham God geloofde en het hem tot gerechtigheid werd gerekend.

GALATEN 3:6

Verwijzing gecontroleerd: de spreker noemde Genesis 15:6, maar de bewoording is Galaten 3:6.

4

De wet brengt een vloek, Christus koopt vrij

Nu hij heeft gezegd dat iemand gerechtvaardigd wordt door te geloven, of door geloof, spreekt hij over de wet. Want de jудаïsten hadden de Galaten ten onrechte verteld dat, zodra je door geloof behouden bent, het echt noodzakelijk is om de wet te aanvaarden om volledig behouden te worden. Je bent een eind op weg gekomen toen je in Christus

geloofde. Maar natuurlijk moet je ook de Joodse wet naleven. Als je de Joodse wet niet naleeft, ben je niet behouden. Vooral de besnijdenis was hier een twistpunt. Dat kwam doordat de vergadering in Jeruzalem nog niet bijeengekomen was en nog geen besluit had genomen dat hiertegen inging. Daarom waren er nog sommige Joodse christenen die dachten dat heidenen proselieten moesten worden, Joden moesten worden om behouden te worden. Daarvoor zou besnijdenis nodig zijn.

Paulus zegt: nee, de wet heeft nooit iemand behouden, heeft nooit aan iemands behoud bijgedragen. Als de wet al iets heeft gebracht, dan is het alleen een vloek, want er staat geschreven, in vers 10:

Want allen die uit de werken van de wet zijn, zijn onder de vloek. Er staat immers geschreven: Vervloekt is ieder die niet blijft bij alles wat geschreven staat in het boek van de wet, om dat te doen.

GALATEN 3:10

Wie heeft zich voortdurend aan al die dingen gehouden? Niemand. Als de wet dus voor ons bepaalt of we rechtvaardig of onrechtvaardig voor God staan, kan die ons alleen als onrechtvaardig en vervloekt aanmerken. Maar hij zei in vers 13:

Christus heeft ons vrijgekocht van de vloek van de wet door voor ons een vloek te worden, want er staat geschreven: Vervloekt is ieder die aan een hout hangt,

GALATEN 3:13

We staan dus niet onder die vloek.

Maar we staan niet alleen niet onder de vloek van de wet, we staan ook niet onder de wet zelf. Of we de wet wel of niet naleven, zegt wel iets over ons behoud, maar zorgt er niet voor dat we dat behoud verkrijgen. Ik wilde mijn uitspraak aanpassen, omdat het niet helemaal juist zou zijn om te zeggen dat ons naleven van morele normen niets zegt over ons behoud. Dat zegt er wel iets over, maar heeft er niets mee te maken, in die zin dat het naleven van morele voorschriften op geen enkele manier ons behoud

verzekert. Maar het zegt wel iets over ons behoud. Als we niet moreel leven, zegt dat heel veel over ons behoud. Want een moreel en godvruchtig leven leiden, een heilig leven leiden, is het bewijs dat er behoud aanwezig is.

5

Gods verbond als testament en erfenis

Paulus heeft dus in vers 15 tot en met 18 van Galaten 3 in wezen het voorbeeld van een testament gebruikt. In onze vertaling staat het woord ‘verbond’.

Broeders, ik spreek op menselijke wijze: Zelfs een verbond van mensen dat rechtsgeldig is geworden, stelt niemand terzijde of voegt daar iets aan toe.

GALATEN 3:15

Het woord ‘verbond’, *diatheke* in het Grieks, betekent eigenlijk een testament. Het wordt in de Schrift meer dan eens gebruikt als beeld van Gods verbond met Zijn volk: dat God een rechtsgeldig testament heeft opgesteld. Nu zijn er natuurlijk bepaalde punten waarop het beeld van God Die een testament heeft, niet rechtstreeks op de vergelijking van toepassing is, want God sterft niet. Hoewel er in Hebreeën, in Hebreeën hoofdstuk 9, wel op wordt gewezen dat een testament van kracht wordt bij de dood van de erflater. En Jezus is gestorven, en Hij is God. Daarom is het testament in zekere zin van kracht geworden, want God heeft in Jezus inderdaad de dood ondergaan, en dat is het moment waarop een testament van kracht wordt. Daar gaat Hebreeën hoofdstuk 9 over. We gaan nu niet op die bijkomstige kwestie in. Het punt dat Paulus hier maakt, is dat God een testament heeft opgesteld en daarin een bepaalde erfenis aan bepaalde personen heeft nagelaten. Er staan bepaalde beloften in dit testament dat iemand iets zou erven. Dat is wat testamenten doen.

Je ziet waar het op neerkomt in vers 18:

Want als de erfenis uit de wet is, is zij niet meer uit de belofte; maar aan Abraham heeft God die door de belofte genadig geschonken.

GALATEN 3:18

Dat wil zeggen, de erfenis.

We hebben het over een testament en een erfenis. God heeft een testament opgesteld, en dat testament is van kracht geworden omdat Jezus is gestorven. Wie wordt in dit testament als begunstigde genoemd? Wie krijgt de erfenis? Vers 16 is een heel belangrijk vers om die vraag te beantwoorden. Vers 16 zegt:

Welnu, zo zijn de beloften aan Abraham en aan zijn nageslacht gedaan. Hij zegt niet: En aan de nageslachten, alsof er sprake zou zijn van velen; maar van één: En aan uw Nageslacht; dat is Christus.

GALATEN 3:16

Dat wil zeggen: de begunstigden die in het testament worden genoemd, zijn Abraham en zijn zaad.

6

Het enkelvoud en meervoud van Abrahams zaad

Het woord 'zaad' kan in het Nederlands, net als in het Grieks en het Hebreeuws, een enkelvoud zijn dat één afzonderlijk iets aanduidt, of een enkelvoud dat een verzameling aanduidt. Als we het woord 'bevolking' gebruiken, gebruiken we een enkelvoudig woord, want we zouden het ook over bevolkingen kunnen hebben. De gezamenlijke bevolkingen van Duitsland, Frankrijk en Engeland zouden een

meervoud zijn. Maar als we het woord ‘bevolking’ gebruiken, in het enkelvoud, hebben we het nog steeds over meerdere mensen. Het is een verzamelnaam, zelfs in zijn enkelvoudige vorm.

Zo is ook het woord ‘zaad’ in vrijwel alle talen die relevant zijn voor onze studie van de Bijbel, Hebreeuws, Grieks en Nederlands, een term die gebruikt kan worden voor één afzonderlijk zaadje, zoals een mosterdzaadje of een graankorrel of wat dan ook. Maar het kan ook gewoon naar zaad als verzameling verwijzen. Als ik naar de veevoerwinkel ga en graszaad koop, zeg ik: ‘Ik heb vandaag graszaad gehaald.’ Ik zei niet ‘zaden’; ik zei ‘zaad’. Maar je weet dat ik niet slechts één zaadje heb gekocht. Ik heb waarschijnlijk verscheidene ponden zaad gekocht. Zo zijn, als je het op mensen toepast, mijn kinderen mijn zaad. Maar tegelijkertijd zou elk van mijn kinderen afzonderlijk mijn zaad genoemd kunnen worden. Je zou de vorm van het woord niet veranderen voor enkelvoud of meervoud. ‘Zaad’ kan allebei betekenen.

Paulus weet dit. Hij gebruikt het woord ‘zaad’ in vers 29 zelfs als verzamelnaam. Maar in vers 16 wil hij een punt maken dat van groot belang is om de theologie van Paulus te begrijpen, en daarmee de ware theologie. Ik volg Paulus, wat hij ook gezegd heeft. Hij is een apostel. Ik aanvaard zijn inzicht in de dingen. Maar hij zei:

De beloften zijn aan Abraham en zijn nakomeling gedaan.

Hij, dat wil zeggen God, zegt niet:

Aan nakomelingen alsof het om velen gaat.

Natuurlijk zou God niet hoeven te zeggen: ‘En aan jouw zaden.’ Hij zou meerdere zaden kunnen bedoelen en toch zeggen: ‘Aan jouw zaad.’ Het woord ‘zaad’ zou zelfs in het enkelvoud een meervoud kunnen betekenen. Maar Paulus gebruikt hier een woordspeling om te zeggen: ‘Kijk, je denkt dat het zaad aan wie de belofte gedaan is, uit heel veel mensen bestaat: alle Joden, het zaad van Abraham.’ Maar het woord ‘zaad’ kan weliswaar meervoudig zijn, maar het kan ook enkelvoudig zijn. In dit geval betekent het niet ‘zaden’, meervoud, wat ondubbelzinnig zou zijn geweest. Het is enkelvoudig bedoeld, voor één zaad: Abraham en zijn zaad, enkelvoud, één zaad van Abraham. Hij zegt dat dit zaad Christus is.

7

Christus vervult de belofte aan Abraham

Wat Paulus zojuist heeft gezegd, is dat de beloften van het verbond dat God met Abraham heeft gesloten, niet gedaan zijn aan zo ongeveer iedereen die er aanspraak op kan maken een van de zaden van Abraham te zijn. Dat zouden voornamelijk de Joden zijn. Wat hij ontkent, is dat de Joden, alleen op grond van het feit dat ze zaden van Abraham zijn, enige aanspraak op de beloften hebben. Dat is wat hij zegt. Het is niet aan zaden, meervoud. En waarom zou hij dat zeggen, tenzij om de gebruikelijke manier waarop de Joden hierover dachten uit te sluiten: de zaden van Abraham? ‘Ik ben een zaad, jij bent een zaad, mijn grootvader is een zaad, we zijn allemaal de zaden van Abraham, en we ontvangen allemaal de beloften.’

Paulus zei nee, de beloften zijn niet aan Abraham en zijn zaden. De beloften zijn aan Abraham en aan zijn zaad, Christus, één zaad. Daarmee zegt Paulus dat het verbond met Abraham in Christus wordt vervuld, niet in het volk Israël.

De uitspraak die Paulus eerder in Galaten 3, vers 8, aanhaalt, waar hij Genesis 12:3 citeert, luidt:

Ik zal zegenen wie u zegenen, en wie u vervloekt, zal Ik vervloeken; en in u zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden.

GENESIS 12:3

Dat wordt tegen Abraham gezegd.

Later zei God:

En in uw Nageslacht zullen alle volken van de aarde gezegend worden, omdat u Mijn stem gehoorzaam geweest bent.

GENESIS 22:18

Het punt is dat de zegen van Abraham, die voortvloeit uit deze verbondsbelofte, bestemd is voor degenen die in Christus zijn, voor Christus. Hij is het zaad. Door Christus zullen alle volken gezegend worden, niet door Abraham of de Joden. En Paulus maakt dit in niet mis te verstane bewoordingen duidelijk.

Als we alleen de passages uit Genesis hadden gelezen, zouden we er geen punt van hebben gemaakt dat er 'zaad' stond en niet 'zaden'. Want we beseffen, en Paulus deed dat ook, dat 'zaad' ook 'zaden' kan betekenen. Het woord kan beide betekenissen hebben. Maar Paulus vertelt ons door inspiratie van de Heilige Geest dat 'zaad' in dit geval niet als meervoud moet worden opgevat, maar als enkelvoud. Daarmee wordt, zou ik denken, definitief antwoord gegeven op de vraag of de Joden de kinderen van Abraham zijn op wie de beloften aan Abraham van toepassing zijn. Paulus lijkt heel duidelijk te zeggen: nee, Christus is het zaad op wie de beloften van toepassing zijn. En later gaat hij nog verder. Hij rekent ook ons erbij, die in Christus zijn, omdat we één zijn in Christus, één zaad, maar één zaad. Maar gelukkig geldt voor ons, of we nu Jood, heiden, Griek, barbaar, man, vrouw, slaaf of vrij zijn:

We zijn allemaal één in Christus.

Hij zegt vervolgens dat we allemaal deel uitmaken van dat ene zaad. Daar komen we later op terug.

8

De latere wet verandert Gods belofte niet

Maar het punt is dat zijn betoog in de verzen 15 tot en met 18, die behandelen wat we hebben doorgenomen, inhoudt dat God deze belofte aan Abraham en zijn zaad heeft gedaan. Die is van toepassing op Christus. De wet kwam aanzienlijk later. Hij zegt: 430

jaar later. De wet die werd toegevoegd, kon dit niet veranderen. De wet veranderde het testament niet. Ze wees niet een andere groep mensen aan als erfgenamen. Hij zei dat zelfs bij een menselijk verbond het volgende geldt:

Broeders, ik spreek op menselijke wijze: Zelfs een verbond van mensen dat rechtsgeldig is geworden, stelt niemand terzijde of voegt daar iets aan toe.

GALATEN 3:15

Dus toen de wet kwam, 430 jaar nadat Gods testament met Abraham was opgemaakt, waarin Hij een erfenis naliet aan Abraham en zijn zaad, kon de wet dat niet wijzigen. Ze wijzigde het niet en was ook niet bedoeld om dat te wijzigen.

Dat roept natuurlijk de belangrijke vraag op: wat deed de wet dan? Als ze dat niet wijzigde, wat wijzigde ze dan wel? Waar diende ze voor? En dat is de vraag die Paulus in vers 19 oppakt. Want als hij bij vers 18 was gestopt, had hij zijn punt kunnen bewijzen, waarschijnlijk in elk geval tot tevredenheid van de Galaten en van hemzelf, en misschien van sommige Joden: dat de wet geen nieuwe manier van rechtvaardiging vastlegde. Van Abraham werd gezegd dat hij door geloof gerechtvaardigd werd. Dat was een deel van de zegen van Abraham die tot de heidenen zou komen: door geloof kunnen zij gerechtvaardigd worden. Maar de wet bracht daar vervolgens geen verandering in. De wet veranderde de manier van rechtvaardiging niet.

Hoewel de brief niet hoofdzakelijk aan Joden is geschreven, kon Paulus niet voorbijgaan aan de reactie van een Joodse lezer. Hij moest rekening houden met wat de jудаïsten hierop zouden zeggen. De voor de hand liggende vraag zou natuurlijk zijn: 'Je doet alsof de wet nergens voor diende. Het is duidelijk dat de wet in het Oude Testament belangrijk was. De Sinaï, het verbond bij de Sinaï, stelt dat dan niets voor? Waar ging dat allemaal om? Hoe past dat in het geheel van Gods plan voor het behoud van mensen?'

En Paulus stelt de vraag in vers 19 en beantwoordt die tot aan het einde van het hoofdstuk en verder in het volgende, op een heel krachtige manier, vind ik. Hij stelt eerst de vraag in vers 19:

Waartoe dient dan de wet? Zij is eraan toegevoegd omwille van de overtredingen, totdat het Nageslacht zou gekomen zijn aan Wie het beloofd was; en zij is door engelen in de hand van de middelaar beschikt.

GALATEN 3:19

Hij antwoordt:

Die is toegevoegd vanwege overtredingen, totdat de nakomeling zou komen.
waarmee Christus wordt bedoeld,

En de middelaar is niet middelaar van één partij, maar God is één. Is dan de wet in strijd met de beloften van God? Volstrekt niet! Want als er een wet gegeven was die in staat was levend te maken, dan zou de gerechtigheid werkelijk uit de wet zijn. Maar de Schrift heeft alles onder de zonde opgesloten, opdat de belofte aan de gelovigen gegeven zou worden door het geloof in Jezus Christus.

GALATEN 3:20-22

waarmee de wet van de Schrift wordt bedoeld,

Voordat het geloof echter kwam, werden wij door de wet bewaakt, als gevangenen opgesloten, totdat het geloof geopenbaard zou worden. Zo is dan de wet onze leermeester geweest tot Christus, opdat wij uit het geloof gerechtvaardigd zouden worden. Maar nu het geloof gekomen is, zijn wij niet meer onder een leermeester.

GALATEN 3:23-25

9

De wet beteugelt overtredingen

Hier staat heel veel, en sommige dingen kunnen op meer dan één manier worden uitgelegd, ook het eerste deel van zijn antwoord in vers 19.

Hij zegt:

Waartoe dient dan de wet? Zij is eraan toegevoegd omwille van de overtredingen, totdat het Nageslacht zou gekomen zijn aan Wie het beloofd was; en zij is door engelen in de hand van de middelaar beschikt.

GALATEN 3:19

Wat betekent dat nu, Vanwege overtredingen? Daarover bestaan twee opvattingen, die allebei iets voor zich hebben, en natuurlijk zou elk van beide waar kunnen zijn. Je zou elk van beide kunnen aanvaarden en heel rechtzinnig kunnen zijn, al staat niet vast welke Paulus bedoelde.

Volgens de ene opvatting zouden de woorden 'Die is toegevoegd vanwege overtredingen' betekenen: omdat de menselijke natuur gevallen is, omdat het nageslacht nog niet gekomen was, omdat Christus nog niet gekomen was en de belofte om de wet in hun hart te schrijven nog geen werkelijkheid was geworden in Christus.

In de tussentijd moest God de zondige natuur van de mens in toom houden. Hij kon de mens niet zomaar zijn gang laten gaan. Daarom werd de wet toegevoegd. De wet was er om de gevallen natuur van de mens morele beperkingen op te leggen, totdat God kon komen en Zijn wet in ons hart kon schrijven. En die nieuwe ontwikkeling zou op zichzelf Gods volk van wangedrag weerhouden. Want zodra de wet in je hart geschreven staat, heb je vanbinnen iets wat je in toom houdt. Je hoeft de wet niet van buitenaf opgelegd te krijgen. Maar tot die tijd moest iets voorkomen dat mensen ongeremd hun gang gingen, zich te buiten gingen en hun zondige natuur onbeteugeld lieten. Dus stelde God de wet in. En die zou natuurlijk bepaalde straffen opleggen voor onzedelijk gedrag als mensen zich niet bekeerden, of zelfs als ze zich wel bekeerden. Als ze zich wel bekeerden, zouden ze onder de wet nog steeds ter dood worden gebracht voor bepaalde dingen die beslist niet konden worden getolereerd. Daarom werd de wet toegevoegd om de dingen in toom te houden. Verderop in deze bespreking is enige steun te vinden voor die betekenis van Paulus' woorden, want hij zegt verderop in vers 23:

Voordat het geloof echter kwam, werden wij door de wet bewaakt, als gevangenen opgesloten, totdat het geloof geopenbaard zou worden.

GALATEN 3:23

De wet was onze leermeester. Hij zorgde voor ons. Hij stuurde ons gedrag, totdat we die leiding niet meer nodig hadden. Hij was als onze gevangenvaarder. Dat is wat de Engelse woorden 'kept under guard' betekenen. Het is terminologie die met gevangenschap te maken heeft. De wet hield ons gevangen totdat we niet meer gevangen gehouden hoefden te worden. Hij hield ons voor ons eigen bestwil in beschermende hechtenis, totdat we konden leren, totdat we door het Evangelie veranderd konden worden en niet meer onder de wet achter slot en grendel gehouden hoefden te worden.

Deze punten die Paulus in vers 23 en 24 naar voren brengt, zouden heel goed de gedachte kunnen ondersteunen dat Paulus in vers 19 bedoelt dat de wet werd toegevoegd omdat we overtreders zijn. En omdat we overtreders zijn, moet iets ons ervan weerhouden onze slechte daden te doen. Als we de wet niet in ons hart

geschreven hebben staan, moet God die voorlopig van buitenaf opleggen. Zo begrijpen volgens mij de meeste uitleggers dit, en dat zou heel goed de juiste betekenis kunnen zijn.

10

De wet maakt mensen bewust van hun zonde

Sommigen hebben Paulus' uitspraak dat de wet werd toegevoegd vanwege de overtredingen iets anders uitgelegd, iets meer in de lijn van wat Paulus in Romeinen 7 zei. Als je Romeinen 7 opslaat, zal ik je met dit denkbeeld vertrouwd maken, voor zover je er nog niet mee vertrouwd bent. In Romeinen 7, vanaf vers 7, zegt Paulus:

Wat zullen wij dan zeggen? Is de wet zonde? Volstrekt niet! Ja, ik zou de zonde niet hebben leren kennen dan door de wet. Ik zou immers ook niet geweten hebben dat begeerte zonde was, als de wet niet zei: U zult niet begeren. Maar de zonde heeft door het gebod een aanleiding gevonden en in mij allerlei begeerte teweegebracht, want zonder de wet is de zonde dood. Ik nu leefde voorheen zonder wet, maar toen het gebod kwam, is de zonde weer levend geworden. Ik echter ben gestorven. En het gebod, dat tot leven had moeten leiden, bleek voor mij de dood te betekenen.

ROMEINEN 7:7-10

Waar heeft hij het hier over? Wat hij zegt, is dat hij, voordat hij Gods wet kende, niet noodzakelijk vrij was van wangedrag, maar dat hij niet wist dat hij zich aan wangedrag schuldig maakte. Het is alsof je op het gras zit te picknicken en het naar je zin hebt, en er dan iemand naar je toe loopt en je erop wijst dat er een bordje staat met 'Het gras niet betreden'. Je zit daar op het gras en beseft: 'O jee, ik ben een wetsovertreder.' Opeens is alles bedorven. De pret is eraf; je feestje is bedorven. Je beseft dat je maar beter van het gras af kunt gaan, anders riskeer je een boete of iets dergelijks.

Je beseft dat je weliswaar vrij was van de wet en zonder de wet leefde, maar dat kennis van de wet eigenlijk niets verandert aan wat je bent. Het stelt alleen vast wat je bent. Je bent een wetsovertreder. Je wist daarvoor al dat je op het gras zat, maar je wist niet dat het verkeerd was om op het gras te zitten. Zodra je je bewust werd van de wet, besepte je opeens dat je een wetsovertreder was, en werd je bang voor straf of iets dergelijks.

Dat is de gedachte. Paulus zegt:

Ik leefde zonder de wet.

Mijn hart was zuiver, mijn geweten was rein voor God voordat de wet kwam. Toen de wet kwam, wees die erop dat de dingen die ik deed tegen Gods wet ingingen. Dus hoewel ik al zondigde, maakte de wet mij tot een overtreder.

Het woord ‘overtreder’ duidt op iemand die de wet overtreedt. Zonde en overtreding zijn in sommige opzichten onderling verwisselbare termen, maar ze hebben een iets andere betekenis.

Zonde is het overtreden van de wet.

De spreker gebruikt hier de Engelse formulering ‘transgression of the law’. De HSV spreekt in 1 Johannes 3:4 van ‘wetteloosheid’.

Dat staat in 1 Johannes, maar zonde is het doel niet bereiken. De letterlijke betekenis van het Griekse woord voor ‘zonde’ is: het doel missen. Het is alsof je op een doel mikt, maar tekortschiet en het doel niet raakt. Het is een tekortkoming; het is een gebrek. Maar overtreding vestigt onze aandacht op het feit dat het gaat om het schenden van een bepaalde wet, waarvoor je straf kunt verwachten: het overtreden van de wet.

Wanneer Paulus zegt dat de wet vanwege de overtredingen is toegevoegd, geloven sommige vertalers en uitleggers dat hij bedoelt dat de wet gegeven is zodat de zonden die mensen al begingen als overtredingen konden worden aangemerkt. Zo zouden ze zich ervan bewust worden dat ze wetsovertreders waren. Mensen doen voortdurend verkeerde dingen, maar als ze niet weten dat die verkeerd zijn, maakt dat een groot verschil voor hun geweten en hun besef dat ze vergeving of barmhartigheid nodig hebben. Als je verkeerde dingen doet, maar niet het gevoel hebt dat je ergens schuldig

aan bent, waar heb je dan barmhartigheid voor nodig? Maar als de wet komt en duidelijk maakt dat wat je doet strafbaar is en dat je daarvoor straf kunt verwachten, worden het verlangen naar en de behoefte aan barmhartigheid plotseling in je wakker.

11

De wet gebruiken bij evangelisatie

Velen van jullie kennen Ray Comfort misschien. Hij is een evangelist en een leraar die de afgelopen ongeveer tien jaar heel bekend is geworden. Hij is al langer actief. Hij heeft veel boeken geschreven, maar hij heeft in hoofdzaak één boodschap. Die komt naar voren in al het materiaal dat hij schrijft, en dat is dat hij gelooft in het gebruik van de Tien Geboden als hulpmiddel bij evangelisatie. Hij gelooft niet dat het Evangelie in de Tien Geboden staat. Hij begrijpt Paulus' gebruik van de wet ongeveer zoals ik dat heb beschreven: de wet is er om als een spiegel te laten zien hoe vuil ons gezicht is. Je kunt met je rits open rondlopen zonder je ook maar enigszins te schamen, totdat je voor een spiegel staat en beseft: 'Hoelang is dat al zo?' Of: 'Hoelang hangt dat ding al uit mijn neus?' De spiegel verandert de werkelijkheid niet. Hij verandert de mate waarin je je schaamt. Hij maakt je ervan bewust dat er al die tijd iets mis met je was waarvan je je niet bewust was, en roept plotseling schaamte of verlegenheid op.

Ray Comfort gelooft dat we altijd de Tien Geboden moeten gebruiken, omdat veel mensen tegenwoordig niet weten dat ze vergeving nodig hebben. Wanneer hij iemand over het geloof vertelt, lijkt hij altijd te vragen: 'Heb je het gevoel dat je vergeving nodig hebt?' De meeste mensen zeggen nee. Dan zegt hij: 'Nou, denk je dat je hebt geleefd volgens de regels waarvan God verlangt dat je je eraan houdt?' Ze zeggen: 'Nou, ik weet het niet, waarschijnlijk wel', of: 'Wie weet, misschien niet helemaal.' Maar ze voelen zich niet erg schuldig. Dus dan loopt hij de Tien Geboden een voor een langs, legt uit wat ze betekenen en zegt: 'Heb je je hieraan gehouden? Heb je je hieraan gehouden? Heb je je hieraan gehouden? Heb je je hieraan gehouden?' Uiteindelijk worden ze zich bewust van hun schuld en hun behoefte aan barmhartigheid.

Persoonlijk ga ik niet met hem mee wanneer hij zegt dat je de Tien Geboden moet gebruiken. Ik denk dat het veel doeltreffender zou zijn om de Bergrede te gebruiken. Maar hoewel hij zegt dat hij de Tien Geboden gebruikt, verwijst hij bij zijn uitleg van

de betekenis van de Tien Geboden ook vaak naar de Bergrede. Het gaat er niet zozeer om dat we de Tien Geboden moeten gebruiken. Het is echter duidelijk dat mensen niet zullen weten dat ze Christus nodig hebben, tenzij ze weten dat ze wetsovertreders zijn. En dat kun je niet weten tenzij er een wet gegeven is.

Voordat de wet kwam, waren mensen zondaars, maar ze wisten niet dat ze zondaars waren. Of als ze dat wel wisten, wisten ze niet precies wat er aan hun gedrag zondig was. Misschien leefden ze met een soort vaag schuldgevoel en het gevoel dat ze niet voldeden aan de normen waarvan ze wisten dat ze eraan zouden moeten voldoen. Maar Gods wet gaf precies aan welke dingen de mens deed die voor God onaanvaardbaar waren, en omschreef zonde daardoor als overtreding van een bepaalde wet. Sommigen denken dat wanneer Paulus zegt dat de wet vanwege de overtredingen is toegevoegd, dit eenvoudig betekent dat de wet werd toegevoegd om overtredingen te laten ontstaan. Niet om zonde te laten ontstaan, want die was er al, maar om zonde tot een overtreding te maken. Zo zou degene die al zondigde in zijn zonde een overtreding herkennen van een norm waarvan hij zich tot dan toe niet bewust was geweest, en tot schuldbesef komen.

12

Engelen en Mozes als middelaars van de wet

Beide zouden kunnen zijn wat Paulus bedoelt, en we zullen er niet over speculeren welke van de twee hij hier nu precies bedoelt. Het enige wat we kunnen zeggen is dat de wet inderdaad een functie had, zowel in het beteugelen van verkeerd gedrag als in het opwekken van schuldbesef. Dat zijn allebei goede dingen, maar geen van beide heeft als functie behoud te brengen. Geen van beide geeft leven. Dus hij zegt dat de wet gegeven is,

Waartoe dient dan de wet? Zij is eraan toegevoegd omwille van de overtredingen, totdat het Nageslacht zou gekomen zijn aan Wie het beloofd was; en zij is door engelen in de hand van de middelaar beschikt.

GALATEN 3:19

Paulus zegt dat de wet door engelen is ingesteld. We hebben in het Oude Testament geen enkel verslag waaruit blijkt dat dit waar is, maar de Joden geloofden dat zeker. Er was een Joodse overlevering dat de engelen op de berg Sinaï betrokken waren geweest bij het geven van de wet. Stefanus verwijst hier ook naar in zijn toespraak in Handelingen hoofdstuk 7, vers 53. Hij vermeldt dat de Joden

U, die de wet ontvangen hebt door de dienst van engelen, hebt die niet in acht genomen!

HANDELINGEN 7:53

Dit kan waar zijn. Het kan zijn dat Paulus en Stefanus hiermee bevestigen dat er engelen aanwezig waren, of het kan eenvoudig zijn dat ze dit punt toegeven. Als de judaïsten tegen de Galaten hadden gezegd: ‘Luister, je moet je aan de wet houden, want er waren engelen bij’, zou Paulus kunnen zeggen: ‘Goed, prima. Dat geven we toe. Of het waar is of niet, weten we niet. Het Oude Testament zegt niet of er engelen bij waren of niet, maar laten we dat punt aanvaarden. Laten we dat punt toegeven. Stel dat er engelen bij waren.’

Nou en?

Maar zelfs als wij, of een engel uit de hemel, u een evangelie zouden verkondigen, anders dan wat wij u verkondigd hebben, die zij vervloekt.

GALATEN 1:8

Het maakt niet uit of er engelen bij waren of niet. Engelen zijn niet de hoogste gezagsdragers. De wet is misschien door engelen gegeven, maar wat belangrijker is: ze is aan de Joden gegeven door een middelaar. En de middelaar op wie hij doelt, is natuurlijk Mozes.

Vers 20 is een heel eigenaardig en moeilijk vers, maar ik denk dat we de betekenis ervan kunnen begrijpen. Je moet het zien in het licht van het vorige vers. Vers 20 zegt:

En de middelaar is niet middelaar van één partij, maar God is één.

GALATEN 3:20

Wat betekent dat? Ik denk dat Paulus zegt dat het Evangelie iets is waartoe God persoonlijk het initiatief heeft genomen, zonder bemiddeling. Hij kwam naar beneden in de gestalte van Jezus en bracht ons het Evangelie.

De apostelen hadden rechtstreeks contact met Jezus, dat wil zeggen: rechtstreeks contact met God. En dat had Paulus ook gehad op de weg naar Damascus. Daar is geen sprake van bemiddeling. Het kwam rechtstreeks van God. De wet kwam misschien van God, maar ze werd via middelaars doorgegeven. De engelen waren erbij; Mozes was erbij. Bemiddeling veronderstelt dat er meer dan één partij bij betrokken is. Er zitten verschillende lagen tussen God en het volk bij het geven van de wet. Je hebt Mozes, en je hebt de engelen, en je hebt God ergens daarboven. Als je een middelaar hebt, heb je geen rechtstreeks, persoonlijk contact. Maar God is één, en de God Die in de Persoon van Jezus Christus contact met ons heeft gelegd, is rechtstreeks naar ons toe gekomen.

Het is een vreemde redenering, maar kennelijk is zijn argument dat het Evangelie als openbaring van God boven de wet staat, omdat het rechtstreeks van God kwam, zonder bemiddeling. De wet kwam door bemiddeling. Ze werd niet zo rechtstreeks gegeven. Dat wil niet zeggen dat de wet geen waar woord van God was, met het volle gezag van God. Maar Paulus wijst er eenvoudig op dat God de wet minder rechtstreeks gaf dan het Evangelie. Dat zou je dus iets moeten zeggen over hoeveel belang Hij aan elk van die twee hecht. Het Evangelie is belangrijker. God kwam naar beneden en gaf ons dat persoonlijk, niet via middelaars en engelen.

13

De wet geeft geen leven en dient de belofte

Vers 21:

Is dan de wet in strijd met de beloften van God? Volstrekt niet! Want als er een wet gegeven was die in staat was levend te maken, dan zou de gerechtigheid werkelijk uit de wet zijn.

GALATEN 3:21

Waarom zou iemand dat opperen? Is de wet tegen de beloften van God? Dat komt doordat Paulus heeft gezegd dat het behoud voortkomt uit de belofte aan Abraham, en dat de beloften aan Abraham en aan zijn zaad werden gedaan. Het behoud is gebaseerd op een belofte, niet op de wet. Was de wet op de een of andere manier in strijd met de beloften van God? Bood de wet op de een of andere manier een manier om behouden te worden die concurreerde met die van de belofte? Helemaal niet. De wet paste heel goed in het hele plan van God, een plan waarin het behoud gebaseerd was op Gods belofte, niet op de wet. Maar de wet had een rol te vervullen, en hij probeert duidelijk te maken welke rol dat is.

Hij zegt:

Is dan de wet in strijd met de beloften van God? Volstrekt niet! Want als er een wet gegeven was die in staat was levend te maken, dan zou de gerechtigheid werkelijk uit de wet zijn. Maar de Schrift heeft alles onder de zonde opgesloten, opdat de belofte aan de gelovigen gegeven zou worden door het geloof in Jezus Christus.

GALATEN 3:21-22

Daarmee bedoelt hij kennelijk de wet in de Schrift.

De Schrift, de wet, de oudtestamentische Schrift, heeft iedereen tot zondaar gemaakt. Ze heeft geen andere weg tot leven geboden. Als er een wet gegeven was waardoor je leven kon ontvangen, dan zou het behoud door de wet zijn gekomen. Maar wetten geven geen leven. Vooral wanneer de wet aan een wetsovertreder wordt gegeven, spreekt ze een veroordeling uit, in plaats van leven te geven. Maar dat was noodzakelijk. Dat was een noodzakelijk onderdeel van de voorbereiding op het geloof in Christus. Zolang we niet overtuigd waren van onze zonde, en die overtuiging komt door de wet, zouden we niets aan Christus hebben. We zouden niet weten dat we een Zaligmaker nodig hadden. Je hebt geen redder nodig tenzij je beseft dat je aan het verdrinken bent. Tenzij je weet dat je schuldig bent aan zware misdrijven, heb je geen pleitbezorger nodig. Je voelt geen behoefte aan barmhartigheid. Dus werd de Schrift, de wet, gegeven om iedereen onder de zonde op te sluiten. Iedereen die haar leest, kan weten: 'Ik ben een zondaar. Ik ben verloren. Ik ben veroordeeld. Ik ben een wetsovertreder.'

Hij zegt:

Maar de Schrift heeft alles onder de zonde opgesloten, opdat de belofte aan de gelovigen gegeven zou worden door het geloof in Jezus Christus. Voordat het geloof echter kwam, werden wij door de wet bewaakt, als gevangenen opgesloten, totdat het geloof geopenbaard zou worden.

GALATEN 3:22-23

En daarmee bedoelt hij het geloof in Christus. Het kan niet gewoon geloof in het algemeen betekenen, want Abraham had geloof. Er was geen tijd voordat het geloof kwam. Abel had geloof.

Door het geloof heeft Abel God een beter offer gebracht dan Kaïn. Daardoor kreeg hij getuigenis dat hij rechtvaardig was; dit heeft God met het oog op zijn gaven getuigd. En door dit geloof spreekt hij nog, nadat hij gestorven is.

HEBREEËN 11:4

zegt Hebreëen 11. Hij heeft het niet over de tijd voordat er zoiets als geloof bestond. Hij heeft het over de tijd voordat het geloof in Christus de gebruikelijke manier werd waarop mensen nu met God omgaan. In de tijd van het Oude Testament:

Met ‘voordat het geloof kwam’ bedoelt hij: voordat het christelijke geloof kwam.

Zo is dan de wet onze leermeester geweest tot Christus, opdat wij uit het geloof gerechtvaardigd zouden worden.

GALATEN 3:24

Hij gebruikt twee beelden, en die gaan over de periode voordat we christenen waren en, in de geschiedenis, voordat Christus kwam. Voordat het geloof in Christus als middel tot behoud in het Evangelie was geopenbaard. In de tijd van het Oude Testament werd de wet op twee manieren gebruikt. Ten eerste om ons op te sluiten, om ons onder bewaking te houden, om ons uit de problemen te houden. We werden door de wet onder bewaking gehouden. Ten tweede als leermeester.

14

De wet als tijdelijke begeleider tot Christus

Sommigen zouden betogen dat het woord ‘leermeester’ hier niet de juiste vertaling is. Het Griekse woord is pedagogos, en wij hebben in het Nederlands het woord ‘pedagoog’, dat doorgaans een onderwijzer betekent. Pedagogos is hier het Griekse woord dat met ‘leermeester’ is vertaald. Maar veel uitleggers hebben erop gewezen dat dit woord in het Grieks over het algemeen duidde op een slaaf uit het huishouden. Die kreeg de zorg toevertrouwd om een minderjarig kind veilig te begeleiden, bijvoorbeeld onderweg naar school of waar dan ook naartoe. Hij was een soort bewaker, een soort lijfwacht, en misschien een oudere slaaf die een minderjarig kind begeleidde om ervoor te zorgen dat hem niets overkwam en dat hij aankwam waar hij moest zijn. En daarom zouden sommigen eenvoudig ‘begeleider’ zeggen.

De wet was onze begeleider.

Maar ‘leermeester’ is ook niet slecht. De wet heeft ons wel iets geleerd. Ze heeft ons geleerd dat we Christus nodig hebben. Bovendien hebben vooral de rituele delen van de wet ons veel over Christus geleerd. Zodra we die begrijpen, zodra hun symbolische betekenis geestelijk wordt ontsleuteld, weten we daardoor veel over Jezus. Het offerstelsel, het Pascha, de wetten over rein en onrein: in al die dingen zitten geestelijke lessen. Ze zijn gegeven om ons te onderwijzen en voor te bereiden, zodat we de geestelijke zaken rond verzoening enzovoort zouden kunnen begrijpen wanneer Jezus kwam, en we ons geloof op Hem konden stellen.

De wet heeft een positieve en een negatieve invloed op de mens die niet behouden is. Aan de ene kant weerhoudt ze hem van wangedrag, en aan de andere kant leert ze hem dingen die hem voorbereiden op het ontvangen van Christus. De wet was dus niet waardeloos, maar beide voorbeelden laten zien dat ze ook niet blijvend was. In vers 23, waar hij haar vergelijkt met een bewaker die ons in de gevangenis houdt, zei hij:

Voordat het geloof echter kwam, werden wij door de wet bewaakt, als gevangenen opgesloten, totdat het geloof geopenbaard zou worden.

GALATEN 3:23

Het idee is dat we bewaard werden voor het geloof, zodra dat gekomen zou zijn. Daarvoor kunnen we nu worden vrijgelaten. Vervolgens spreekt hij over het inzetten van een leermeester, of een pedagoog, een begeleider die meegaat om ervoor te zorgen dat we aankomen waar we naartoe gaan. De wet deed dat totdat we door geloof gerechtvaardigd zouden worden. Maar in vers 25 zegt hij:

Maar nu het geloof gekomen is, zijn wij niet meer onder een leermeester.

GALATEN 3:25

De wet heeft een doel, maar geen blijvend doel in het leven van de ongelovige. Vooral de Joodse wet had dit doel in het leven van Joden, want de Galaten, die heidenen waren, hadden niet onder de wet gestaan. Maar omdat de jудаïsten probeerden hen onder de wet te brengen, sprak Paulus tot hen om te laten zien wat de wet had gedaan,

waarvoor de wet diende. God had de wet aan de Joden gegeven. Waarom gaf Hij die aan de Joden? Zodat zij voorbereid konden worden op de komst van de Messias, niet zodat zij die aan heidenen konden opleggen, of zelf nog onder die wet konden blijven leven nadat ze gelovigen in Christus waren geworden.

15

Kinderen van Abraham en kinderen van God

Nu vers 26:

Want u bent allen kinderen van God door het geloof in Christus Jezus. Want u allen die in Christus gedoopt bent, hebt zich met Christus bekleed. Daarbij is het niet van belang dat men Jood is of Griek; daarbij is het niet van belang dat men slaaf is of vrije; daarbij is het niet van belang dat men man is of vrouw; want allen bent u één in Christus Jezus. En als u van Christus bent, dan bent u Abrahams nageslacht en overeenkomstig de belofte erfgenamen.

GALATEN 3:26-29

Hier spreekt hij erover dat wij in Christus zijn. Tot op dit punt heeft hij gesproken over de belofte van Abraham en de belofte die aan Abraham en aan Christus is gedaan, en dat het niet door de wet was, enzovoort. Maar nu wordt deze belofte rechtstreeks op ons toegepast, omdat wij in Christus zijn. God zoekt zonen. Toen Hij beloofde dat er door Abraham veel zonen zouden komen, bedoelde Hij zonen van God. De ware zonen van Abraham zijn niets anders dan de zonen van God. Daarom zei Jezus tegen de Joden in de passage die we in de vorige bijeenkomst hebben bekeken, in Johannes 8:

Ik weet dat u van Abraham afstamt.

JOHANNES 8:37

Maar vervolgens zei Hij:

Zij antwoordden en zeiden tegen Hem: Abraham is onze vader. Jezus zei tegen hen: Als u Abrahams kinderen was, zou u de werken van Abraham doen.

JOHANNES 8:39

Hij erkende dat ze lichamelijk van Abraham afstamden, maar ze waren niet werkelijk de kinderen van Abraham in de zin van het verbond. Ze waren geen kinderen van God.

Zelfs de Joden zelf begrepen dat kinderen van Abraham zijn hetzelfde was als kinderen van God zijn. In dat gesprek waarin Jezus deze dingen zei, in Johannes hoofdstuk 8, kan ik dit misschien laten zien door de betreffende verzen erbij te halen. In Johannes 8:33 antwoordden ze Hem:

Zij antwoordden Hem: Wij zijn Abrahams nageslacht en zijn nooit slaaf van iemand geweest; hoe kunt U dan zeggen: U zult vrij worden?

JOHANNES 8:33

Ze maakten er dus aanspraak op dat Abraham hun vader was. Maar een paar verzen later, in vers 41, zegt Johannes 8:41 dat ze tegen Hem zeiden:

U doet de werken van uw vader. Zij zeiden dan tegen Hem: Wij zijn niet geboren uit hoererij; wij hebben één Vader, namelijk God.

JOHANNES 8:41

En Jezus zei in vers 42:

Jezus dan zei tegen hen: Als God uw Vader was, zou u Mij liefhebben; want Ik ben van God uitgegaan en gekomen. Want Ik ben ook niet uit Mijzelf gekomen, maar Hij heeft Mij gezonden.

JOHANNES 8:42

Let op, ze zeiden:

Abraham is onze vader.

God is onze Vader.

Voor hen waren dat in wezen twee manieren om hetzelfde te zeggen. Beide uitspraken kwamen voort uit hun opvatting over zichzelf als Joden. Wij zijn Joden; dat maakt ons kinderen van Abraham; dat maakt ons kinderen van God. En wat Paulus zegt, en wat Jezus ook zei, is: nee, jullie stammen misschien van Abraham af, maar jullie zijn geen kinderen van God.

Als God jullie Vader was, zouden jullie Mij liefhebben, en dat doen jullie niet. Jullie zijn dus duidelijk geen kinderen van God, en jullie zijn ook niet werkelijk kinderen van Abraham, want:

Zij antwoordden en zeiden tegen Hem: Abraham is onze vader. Jezus zei tegen hen: Als u Abrahams kinderen was, zou u de werken van Abraham doen.

JOHANNES 8:39

16

Zonen van God door onze eenheid met Christus

Om dus in de zin van het verbond een kind van Abraham te zijn, om als het nageslacht van Abraham de weldaden van het verbond met Abraham te genieten, moet je een kind van God zijn. Paulus verschuift zijn woordgebruik van nageslacht van Abraham

naar kind van God. In vers 26:

Want u bent allen kinderen van God door het geloof in Christus Jezus. Want u allen die in Christus gedoopt bent, hebt zich met Christus bekleed. Daarbij is het niet van belang dat men Jood is of Griek; daarbij is het niet van belang dat men slaaf is of vrije; daarbij is het niet van belang dat men man is of vrouw; want allen bent u één in Christus Jezus. En als u van Christus bent, dan bent u Abrahams nageslacht en overeenkomstig de belofte erfgenamen.

GALATEN 3:26-29

Die uitdrukking, ‘in Christus Jezus’, kan op meer dan één manier met de rest van die zin verbonden worden. Zoals het er staat, luidt het:

‘Door geloof in Christus Jezus.’ En we zouden dat opvatten als: door in Christus Jezus te geloven. Dat is natuurlijk een voor de hand liggende betekenis van die formulering. Maar de uitdrukking ‘in Christus Jezus’ is een geliefde uitdrukking van Paulus, die een eigen betekenis heeft. In Christus zijn betekent dat je als een levend onderdeel bij Christus hoort. Je bent in Hem zoals de organen in je lichaam in jou zijn. Je deelt in Zijn identiteit, je deelt in Zijn verdiensten, je deelt in Zijn bestemming. Je bent in Hem. Wat er ook met Hem gebeurt, gebeurt met jou.

In Adam sterf je.

Ik ben met Christus gekruisigd; en niet meer ik leef, maar Christus leeft in mij; en voor zover ik nu in het vlees leef, leef ik door het geloof in de Zoon van God, Die mij heeft liefgehad en Zichzelf voor mij heeft overgegeven.

GALATEN 2:20

‘In Christus’ is een begrip van Paulus waar we enig vat op moeten krijgen, anders zullen we verkeerd begrijpen wat hij in vers 29 bedoelt. Maar volgens sommigen zou de zin in vers 26 anders opgebouwd kunnen worden, en dat kan inderdaad:

In Christus zijn jullie door het geloof allemaal zonen van God.

Je ziet dat als je ‘in Christus Jezus’ aan het begin van de zin zet, de betekenis iets verandert. Maar het zou heel goed zo geschreven kunnen worden:

In Christus Jezus zijn jullie allemaal zonen van God. In Christus Jezus zijn jullie allemaal het nageslacht van Abraham. In Christus Jezus zijn jullie allemaal erfgenamen van de belofte.

In Christus heb je deze weldaad.

Zo staat het niet in onze vertaling. Daar staat eenvoudig:

Jullie zijn allemaal zonen van God door geloof in Christus Jezus.

Door de plaats van die laatste uitdrukking zou het gewoon kunnen betekenen: door ons geloof in Jezus, doordat we in Jezus geloven. Maar die laatste uitdrukking, ‘in Christus Jezus’, zou een op zichzelf staand begrip kunnen zijn. Dan ben je dus in Christus Jezus een kind van God. Hij is een Zoon. Daarom deel je in Zijn zoonschap doordat je in Hem bent. Als Hij rechtvaardig is, deel je in Zijn gerechtigheid. Als Hij uitverkoren is, deel je in Zijn uitverkoren zijn. Als Hij de Zoon is, dan deel je in Zijn zoonschap omdat je in Hem bent. Zo zijn jullie allemaal kinderen van God door geloof, zoals Abraham dat was.

17

In Christus gedoopt en met Hem bekleed

Hij gaat ervan uit dat ze al weten dat ze in Christus gedoopt zijn, en van daaruit redeneert hij verder: als dat zo is, dan heb je Christus aangedaan. Wat betekent het om in Christus gedoopt te zijn? Dat is niet hetzelfde als gedoopt zijn in de Naam van Christus, net zomin als gedoopt zijn in de Geest hetzelfde zou zijn als gedoopt zijn in de

Naam van de Heilige Geest. Gedoopt worden: het Griekse woord betekent ingedoopt of ondergedompeld worden, onder het oppervlak gebracht worden. Zeggen dat je in Christus gedoopt bent, betekent dat je in Christus ondergedompeld bent.

Misschien verwijst dit hier niet eens naar de waterdoop. Misschien verwijst het naar het feit dat je als persoon in het lichaam van Christus bent gedompeld, erin bent ondergedompeld en erin bent opgenomen. Je bent in Christus. Je bent in Hem gedoopt. Natuurlijk kan hij ook aan de waterdoop denken als een bijkomende gedachte. Toen je in water gedoopt werd, symboliseerde dat dat je daadwerkelijk in het lichaam van Christus, in Jezus, werd gedompeld. Maar doordat je in Christus gedoopt bent, heb je Christus aangedaan.

Deze uitdrukking, 'aandoen', gebruikt Paulus elders voor het aandoen van de nieuwe mens en het afleggen van de oude mens. Het beeld is dat van wat je met kleding doet. Je komt dit begrip van de nieuwe mens en de oude mens voor het eerst in de geschriften van Paulus tegen in Romeinen 6:6. Daar staat:

Dit weten wij toch, dat onze oude mens met Hem gekruisigd is, opdat het lichaam van de zonde tenietgedaan zou worden en wij niet meer als slaaf de zonde zouden dienen.

ROMEINEN 6:6

Zowel in Efeze als in Kolossenzen wordt gesproken over het afleggen van de oude mens en het aandoen van de nieuwe mens.

18

De oude mens in Adam en de nieuwe in Christus

Veel mensen hebben de oude mens en de nieuwe mens opgevat als twee naturen in je. Als christen heb je de oude mens in je en de nieuwe mens in je. De Bijbel gebruikt die term nooit op die manier. De Bijbel spreekt nooit alsof de oude mens in je is, of de nieuwe mens in je is. Het is eerder zo dat jij óf in de oude mens óf in de nieuwe mens

bent. Het is net als met kleding. Je eet kleding niet op; je trekt kleding aan. Je bent omgeven door je kleding. Je bevindt je binnen je kleding. Wanneer je kleding aantrekt, plaats je jezelf daarin.

Hij had kunnen zeggen: 'Je hebt de nieuwe mens ingedronken, je hebt de nieuwe mens opgegeten', als je wilt spreken over iets wat in je is. Er staat dat je hem aandoet. De oude mens en de nieuwe mens zijn niet iets wat in je is. Het is iets waar jij in bent. Je bent óf in de oude mens óf in de nieuwe mens.

We zouden de tijd kunnen nemen om alle verwijzingen te bekijken. Het zijn er maar een paar, dus dat duurt niet lang. Maar erover praten duurt wel lang. Het kost weinig tijd om ze te bekijken, maar erover praten duurt lang, tenminste als ik erover praat. Romeinen 6:6 en Efeze 2:15 en Efeze 4 en Kolossenzen 3: dat is alles. Dat zijn de enige plaatsen waar Paulus het heeft over de oude mens, de nieuwe mens, dat soort dingen. Maar als je al die gedeelten met elkaar in verband brengt en bekijkt wat ze gemeen hebben, dan laat ik je dat zelf ontdekken, en ik zal je vertellen wat ik heb gevonden. Je hoeft me niet te geloven voordat je het zelf hebt gevonden. Ik geloof dat je zult ontdekken dat Paulus met de oude mens Adam bedoelt, het gezamenlijke lichaam van Adam. Wij waren in de oude mens. Wij waren met Adam bekleed. Wij maakten deel uit van het lichaam van Adam. Maar nu maken we deel uit van het lichaam van Christus. We zijn nu in Christus, de nieuwe mens.

Dat Christus de nieuwe mens is, lijkt me vrij onmiskenbaar als je bestudeert hoe Paulus de term 'nieuwe mens' gebruikt, vooral in Efeze. Maar dit lijkt bevestigd te worden door de woorden die Paulus hier in Galaten 3:27 gebruikt. Want hij zegt niet: 'Zovelen van jullie als in Christus gedoopt zijn, hebben zich met de nieuwe mens bekleed.' Hij zegt:

Want u allen die in Christus gedoopt bent, hebt zich met Christus bekleed.

GALATEN 3:27

Maar de uitdrukking is dezelfde: 'Je hebt je bekleed.' Ik denk dat hij hetzelfde zegt in duidelijkere bewoordingen, zonder de beeldspraak van de nieuwe mens, de oude mens, enzovoort.

Ik geloof dat de oude mens de mensheid in Adam is. De nieuwe mens is de mensheid in Christus: het gezamenlijke lichaam van Adam, het gezamenlijke lichaam van Christus. We waren ooit in Adam, maar we zijn aan de oude mens gestorven. De oude mens is gekruisigd, en we zijn nu in Christus, in de nieuwe mens. We moeten ons bekleden met het gedrag van de nieuwe mens. We behoren te leven als mensen die deel uitmaken van een nieuwe mensheid, van een nieuw lichaam, met een nieuwe identiteit. Onze identiteit ligt nu niet in Adam; onze identiteit ligt in Christus.

19

Dezelfde positie voor iedereen in Christus

Je met Christus bekleed hebben, is volgens mij een uitdrukking die Paulus hier gebruikt met precies dezelfde betekenis als je met de nieuwe mens bekleed hebben, Die Christus is. Het betekent dat we nu in Christus zijn, net zoals je in je kleren zit. Je zit in je kleren, lichamelijk gesproken. Geestelijk ben je in Christus. In Christus, als je daar eenmaal in bent, worden alle vroegere verschillen die je identiteit bepaalden opgeslokt en tenietgedaan, of je nu Jood of heiden was. Zoals Paulus in vers 28 zegt:

Daarbij is het niet van belang dat men Jood is of Griek; daarbij is het niet van belang dat men slaaf is of vrije; daarbij is het niet van belang dat men man is of vrouw; want allen bent u één in Christus Jezus.

GALATEN 3:28

Dat zijn maatschappelijke verschillen, sociaaleconomische verschillen. Of:

Man of vrouw.

Dat zijn natuurlijk verschillen in geslacht.

Die verschillen in ras, sociaaleconomische positie en geslacht zijn precies de dingen waarmee mensen zichzelf indelen als ze niet in Christus zijn. Dat is altijd zo geweest. Mensen denken dat hun ras beter is dan een ander ras, terwijl in werkelijkheid geen enkel ras beter is dan enig ander ras. Allen zijn onder de zonde. Jood of heiden, zwart,

geel, rood, wit — ze mogen dan kostbaar zijn in Zijn ogen, maar ze zijn in Zijn ogen ook een stel zondaars. In Christus bestaan die verschillen helemaal niet meer, in die zin dat de een niet beter is dan de ander, de een niet dichter bij God staat dan de ander, de een niet op de ander kan neerkijken alsof die in Gods ogen op de een of andere manier minderwaardig is.

In Christus hebben we allemaal dezelfde positie, en die is in Christus. Ik was vroeger een Amerikaan. Ik was vroeger een blanke Angelsaks, van Germaanse afkomst, maar dat ben ik niet meer. Dat zou nog steeds mijn lichamelijke afstamming beschrijven en ook mijn aardse woonplaats, maar het bepaalt niet wie ik ben. Ik ben nu in Christus, en in Christus maakt het geen verschil of iemand een Rus is, een Chinees, een zwarte of een Amerikaanse indiaan of een blanke, of wat iemand ook mag zijn. Als die persoon in Christus is, hebben die persoon en ik precies dezelfde positie. Er is geen verschil. Er is in het christendom geen ruimte voor racisme.

20

Racisme en huwelijken tussen verschillende rassen

Dat is een van de redenen waarom ik nooit heb kunnen begrijpen hoe sommige christenen op morele gronden tegen een huwelijk tussen mensen van verschillende rassen kunnen zijn. Ik kan me misschien voorstellen dat mensen om praktische redenen tegen zo'n huwelijk zijn. Soms zijn de culturen van verschillende rassen heel moeilijk binnen één huishouden samen te brengen. Er zijn bepaalde rassen waarbij vooral geldt dat, wanneer je ze vermengt, de kinderen op maatschappelijk gebied meer moeilijkheden kunnen ondervinden. Ze kunnen vervolging ondervinden. Om praktische redenen kan ik begrijpen dat sommige mensen geen voorstander zijn van een huwelijk tussen mensen van verschillende rassen, net zomin als ze voorstander zouden zijn van een huwelijk tussen rijk en arm of wat dan ook, gewoon vanwege totaal verschillende leefwijzen of iets anders, of culturen.

Maar ik zie niet hoe een christen ooit op morele gronden tegen een huwelijk tussen mensen van verschillende rassen zou kunnen zijn. De Bijbel verzet zich daar op geen enkele manier tegen. In Christus zijn allen één in Christus. Ras is niet eens iets

waarmee je rekening moet houden als het gaat om omgang met elkaar, om omgang in moreel opzicht. Als een blanke met een zwarte trouwt, betekent dat niet dat ze een ongelijk span vormen, want er is daar geen ongelijkheid. Een ongelijk span vormen heeft te maken met een gelovige en een ongelovige.

Een vriend van mij, die christen is, werkt bij een bedrijf waar behoorlijk wat christenen werken. Tijdens de lunch trekt hij met hen op. Hij zei dat hij onder de christenen daar veel racisme heeft ontdekt. Een van zijn collega's, die christen is, kwam erachter dat hij niets tegen zwarte mensen had. Die zei: 'Nou, hoe zou je het vinden als je dochter met een zwarte man trouwde?' Hij is een witte man en zijn dochter is wit. 'Hoe zou je het vinden als je dochter met een zwarte man trouwde?'

Hij zei: 'Nou, hoe zou ik dat moeten vinden? Voor mij zou dat geen punt zijn. Ik zou veel liever hebben dat ze met een zwarte christen trouwde dan met een witte man die geen christen is.' En de persoon met wie hij sprak, kon zich daar gewoon niet in verplaatsen. En ik kan me niet verplaatsen in de persoon die zich daar niet in kan verplaatsen. Want ik begrijp niet hoe een christen die de Bijbel heeft gelezen ooit kan vinden dat ras een bepalend kenmerk is onder christenen.

21

Groepsidentiteit en verbondenheid in Christus

Als je geen christen bent, is ras een bepalend kenmerk, want iedereen zoekt naar een bepalend kenmerk waardoor hij deel uitmaakt van een grotere groep dan alleen zichzelf of zijn gezinnetje. Het is een grote wereld en iedereen staat tegenover die wereld. Iedereen wil het gevoel hebben dat hij niet alleen tegenover de wereld staat. Er zijn ergens anderen zoals ik. Ik kan mezelf verbonden zien met een grotere groep. Ik voel me niet meer zo kwetsbaar. Ik voel me niet meer zo onbeduidend. Ik voel me niet meer zo alleen op de wereld.

Een van de gebruikelijke manieren waarop mensen hebben geprobeerd zich met anderen verbonden te voelen, is via hun ras. Want welk ras je ook kiest, daar zijn er heel veel van. Of het nu wit, zwart of geel is, wat je ras ook is, je hebt heel wat gezelschap. Sommige mensen zijn trots op hun ras. Ze vinden dat ze moeten opkomen

voor mensen van hun eigen ras. Waarom denk je dat O.J. niet werd veroordeeld? Er zijn mensen die vinden dat ze trouw moeten zijn aan hun ras. Christenen zijn gelukkig van zulke onzin verlost. Dat zouden ze tenminste moeten zijn.

Anderen identificeren zich met mensen uit hun eigen sociale klasse of van hun eigen geslacht. Natuurlijk kennen we tegenwoordig allemaal de feministische beweging, waarin discriminatie op grond van geslacht echt centraal is komen te staan. In zekere zin is de feministische beweging ontstaan om discriminatie van vrouwen vanwege hun vrouw-zijn aan de kaak te stellen. En het is inmiddels zover gekomen dat er nu sprake is van omgekeerde discriminatie. Een witte man maakt minder kans op een baan als hij solliciteert naar een functie waarvoor ook iemand uit een minderheidsgroep of een vrouw solliciteert, met even goede kwalificaties, of in sommige gevallen misschien zelfs iets minder goede kwalificaties. De voorkeursbehandeling gaat nu de andere kant op. Er is veel geschreven en veel onderzoek gedaan waaruit blijkt dat er nu omgekeerde discriminatie bestaat.

Maar het probleem is dat er in geen enkele richting discriminatie zou moeten zijn, noch de ene kant op, noch de andere. Het is waar dat mannen in sommige culturen inderdaad vrouwen hebben onderdrukt. En het is waar dat in sommige culturen bepaalde rassen andere rassen hebben onderdrukt. Het is ook waar dat slavenhouders slaven hebben onderdrukt. Daardoor is hun slavernij, hun geslacht of hun ras voor mensen bepalend geworden. 'Wij slaven moeten bij elkaar blijven. We moeten als één geheel in opstand komen.'

Natuurlijk hebben we in onze samenleving geen slaven, maar soms komen hele slavenbevolkingen in opstand. Geen slaven in de klassieke betekenis, maar in slavenstaten, in staten waar dictatoriale onderdrukking heerst, komen de onderdrukten soms massaal in opstand. 'We moeten als één man samen staan tegen de onderdrukkers', enzovoort. Mensen zoeken altijd naar een groep waarmee ze zich kunnen vereenzelvigen en verbonden kunnen voelen, zodat ze het gevoel hebben dat ze ertoe doen.

Paulus zegt: 'Luister, bij welke groep je vroeger ook hoorde, dat is voorbij. Het is niet relevant. Het is geen punt van belang.' Vind je nog steeds dat je meer trouw verschuldigd bent aan je geslacht, je ras, je sociale klasse, je nationaliteit of de hobby's

die je beoefent? Sommige mensen worden bepaald door hun hobby's: surfers, motorrijders, rockers, punkrockers, rapliefhebbers. Er ontstaan ook tegenculturen waarin mensen die verbondenheid kunnen vinden. Maar Paulus zegt dat al die dingen er niet toe doen.

En geen van die kwesties is relevant.

22

Galaten 3:28 en vrouwen in kerkelijke ambten

Nu is dit vers 28 van Galaten 3 soms door evangelische feministen, zoals ze zichzelf noemen, gebruikt om het idee naar voren te brengen dat het verkeerd is als de gemeente bepaalde ambten en bepaalde taken binnen de gemeente uitsluitend voor mannen reserveert, zoals van oudsher is gedaan. Van oudsher is de Schrift zo begrepen dat bijvoorbeeld het ambt van oudste alleen voor mannen is bestemd. Je zou dan de woorden van Paulus in 1 Timotheüs hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 lezen, waar hij zegt dat hij een vrouw niet toestaat:

Want ik sta niet toe dat een vrouw onderwijs geeft, en ook niet dat zij de man overheerst, maar ik wil dat zij zich stil houdt.

1 TIMOTHEÛS 2:12

De spreker redeneert hier vanuit de formulering 'have authority over' in zijn Engelse vertaling: 'gezag hebben over'. De HSV gebruikt 'overheerst'.

En hij geeft de vereisten voor een oudste, namelijk:

dat hij de man van één vrouw is.

1 TIMOTHEÛS 3:2

Het is heel duidelijk dat Paulus het ambt van oudste tot mannen leek te beperken.

Er zijn plaatsen waar de Bijbel heel duidelijk maakt dat de man in een gezin het hoofd over zijn vrouw is, en dat zij zich aan hem moet onderwerpen, enzovoort. Die opvattingen worden in de kerk al eeuwen zo begrepen. Maar toen de wereld ze in onze samenleving ter discussie begon te stellen, besloot de kerk, die de wereld zo braaf volgt, zoals ze zo geregeld en voorspelbaar doet, dat de wereld misschien een beter idee had dan de kerk. Men dacht dat we misschien in de Bijbel wel steun konden vinden voor de gedachte dat een vrouw het hoofd van het gezin zou kunnen zijn, boven haar man, als ze daar beter voor toegerust was. Of dat een vrouw voorganger in de gemeente zou moeten zijn, of dat een vrouw niet uitgesloten zou mogen worden van enige activiteit waarvan mannen niet uitgesloten worden.

Een van de strijdkreten van deze beweging is een vers geworden dat men heeft gevonden en dat geschikt lijkt om dit punt te maken. Dat is Galaten 3:28:

Daarbij is het niet van belang dat men Jood is of Griek; daarbij is het niet van belang dat men slaaf is of vrije; daarbij is het niet van belang dat men man is of vrouw; want allen bent u één in Christus Jezus.

GALATEN 3:28

En daarom, zeggen ze, is het duidelijk: als er in Christus geen man of vrouw is, dan zijn er in de gemeente geen verschillen in de rollen van mannen en vrouwen. Ze zouden zeggen dat als je denkt dat Paulus het ambt van oudste alleen voor mannen openstelt en niet voor vrouwen, je óf verkeerd begrijpt wat Paulus zegt, óf moet beseffen dat Paulus alleen spreekt over een bepaalde culturele situatie die niet overal geldt. Omdat die situatie hier niet geldt, hoeven we ons niet aan die regels te houden. Ze zouden zeggen dat Paulus zichzelf anders zou tegenspreken, omdat hij zei:

In Christus is er geen man of vrouw.

23

Eenheid in Christus en maatschappelijke rollen

Nou, ik wil je erop wijzen dat Paulus ook zei:

In Christus is er geen slaaf of vrij mens.

Maar in zo'n vier of vijf van zijn brieven gaf hij aanwijzingen aan slaven en aan slavenhouders. Opmerkelijk genoeg zei hij niet tegen slavenhouders dat ze hun slaven moesten vrijlaten. Hij zei dat ze goed voor hun slaven moesten zijn, vriendelijk voor hun slaven, rechtvaardig en eerlijk tegenover hun slaven. Hij zei nooit dat ze hen moesten vrijlaten, alsof het bezitten van slaven op de een of andere manier onchristelijk was. En hij zei altijd tegen de slaven dat ze goede slaven moesten zijn. Hij zei in 1 Korinthe 7:

Als je de gelegenheid hebt om vrij te worden, maak daar dan gebruik van.

1 KORINTHE 7:21

Maar anders, maak je er niet druk om. Wees gewoon een goede slaaf.

Wat Paulus in 1 Korinthe 7 werkelijk zei, is:

Wie vrij is, is toch een slaaf van Christus, en wie slaaf is, is toch vrij in Christus.

1 KORINTHE 7:22

Dus in zekere zin maakt het feit dat je in Christus bent dat hoe dan ook allemaal gelijk. Maatschappelijk gezien is er een verschil in functie. Een slavenhouder die een slaaf bezit: de slaaf moet zich aan de eigenaar onderwerpen, en de eigenaar moet hem ook goed behandelen. Maar er zijn voor slaven wel andere aanwijzingen dan voor slavenhouders. In Christus zijn ze allemaal één, maar wat hun maatschappelijke

functie betreft, hebben ze wel verschillende rollen. En hetzelfde geldt voor Paulus' aanwijzingen aan mannen en vrouwen. Mannen hebben rollen die omschreven zijn, en vrouwen hebben rollen die omschreven zijn.

Trouwens, de gebruikelijke rol van vrouwen wordt vaak omschreven in de Schrift, zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament. Er zijn uitzonderingen, omdat God vrouwen ook tot andere dingen roept dan wat gebruikelijk is. Maar het gebruikelijke patroon is dat ze trouwen, een gezinsleven opbouwen, kinderen baren, het huishouden verzorgen, hun kinderen grootbrengen, enzovoort. Het moederschap wordt door de hele Schrift heen voorgesteld als de normale roeping van de meeste vrouwen. En hoewel sommige vrouwen geroepen zijn om ongehuwd te blijven, zoals de Bijbel ook erkent, hoop ik dat we daar geen starre regel van maken. Paulus doet dat niet. Toch is het voor vrouwen de norm om moeder te zijn.

Nu heb ik nog geen mannenemancipatiebeweging zien opstaan die zegt: 'Waarom zouden alleen vrouwen moeder mogen zijn? Paulus zei tenslotte:

Daarbij is het niet van belang dat men Jood is of Griek; daarbij is het niet van belang dat men slaaf is of vrije; daarbij is het niet van belang dat men man is of vrouw; want allen bent u één in Christus Jezus.

GALATEN 3:28

Waarom zouden wij geen kinderen in onze baarmoeder mogen dragen en ze aan onze borst mogen voeden?' Nou, er zal natuurlijk nooit iemand met zo'n beweging komen. Niet omdat het niet wenselijk is om kinderen in de baarmoeder te dragen of ze aan de borst te voeden, maar omdat het voor een man onmogelijk is om dat te doen.

24

Gelijkwaardigheid en verschillende functies

En het is heel duidelijk dat, hoewel er in zekere zin geen verschil is tussen man en vrouw, het altijd aan vrouwen en niet aan mannen zal zijn om kinderen te baren en te voeden. En aangezien dat in de Schrift als een van hun voornaamste rollen wordt omschreven, zou het ook kunnen zijn dat er een blijvend verschil is in de rol van mannen, ook al is er in de ogen van Christus geen verschil in waarde. We moeten bedenken dat er geen verschil in waarde hoeft te bestaan waar er een verschil in functie is. Je kunt het ook zo zeggen: dingen die gelijkwaardig zijn, zijn niet noodzakelijk onderling uitwisselbaar.

God heeft mannen ontworpen om iets te doen. Hij heeft vrouwen ontworpen om iets te doen. Nu kunnen vrouwen sommige dingen waarvoor mannen ontworpen zijn behoorlijk goed doen. En mannen kunnen sommige dingen waarvoor vrouwen ontworpen zijn redelijk goed doen. Maar dat verandert niets. God heeft de een voor het ene ontworpen en de ander voor het andere.

Ik kan een zakmes gebruiken om een schroef in te draaien, maar dat werkt minder goed dan met een schroevendraaier. Een zakmes is gemaakt om dingen te snijden. Een schroevendraaier is gemaakt om schroeven in te draaien. Wat is belangrijker? Nou, dat hangt ervan af naar welke functie we kijken. Wat is meer waard, een zakmes of een schroevendraaier? Nou, dat weet ik niet zo zeker. Vraag me wat ik moet doen. Moet ik een schroef indraaien? Dan is een schroevendraaier belangrijker, meer waard. Moet ik een touw doorsnijden? Dan gebruik ik liever een mes.

Ik betaal in de winkel misschien evenveel voor een schroevendraaier als voor een mes, en ze kunnen evenveel waard zijn, maar ze zijn niet onderling uitwisselbaar. In sommige opzichten kunnen ze in een noodgeval misschien elkaars plaats innemen. Maar dat betekent niet dat we hun functie opnieuw moeten definiëren om die aan te passen aan de uitzonderlijke noodsituatie.

Ik geloof dat God vrouwen kan doen opstaan in leidinggevende rollen. Ik geloof dat vrouwen onder bijzondere omstandigheden misschien de leiding over hun gezin moeten overnemen als hun man in het ziekenhuis ligt, overleden is of door zijn

mentale toestand niet in staat is die leiding te geven. Er kunnen zulke uitzonderlijke situaties zijn waarin God laat zien dat Hij vrouwen kan gebruiken om te doen wat mannen gewoonlijk zouden doen. In sommige opzichten moest ik voor mijn eerste dochter zowel moeder als vader zijn toen ik zes jaar lang alleenstaande vader was. Ik moest een deel van de tijd meneer mama zijn, maar ik beschouw dat niet als datgene waarvoor ik ontworpen ben. En ik ga de normen niet opnieuw definiëren en zeggen: ‘Omdat dat redelijk goed uitpakte, denk ik dat ik opnieuw ga definiëren wat mannen behoren te doen.’

We moeten erkennen dat in een gevallen wereld de dingen niet altijd zullen zijn zoals ze behoren te zijn. Maar we moeten onze opvatting over hoe ze behoren te zijn niet veranderen. Als je zegt dat er geen verschil is:

Er is geen man of vrouw, er is geen slaaf of vrij mens, er is geen Jood of niet-Jood.

dan betekent dat niet dat die allemaal onderling uitwisselbaar zijn in hun functie, dat de slaaf nu zijn meester kan vertellen wat hij moet doen. Maar het betekent wel dat iemand zich in Gods ogen niet identificeert aan de hand van zijn geslacht, zijn ras of zijn maatschappelijke positie. We hebben allemaal dezelfde identiteit.

We zijn één in Christus.

25

Samen erfgenamen als Abrahams ene nageslacht

Nu zegt hij in vers 29:

‘En als jullie bij Christus horen...’ Daarmee bedoelt hij dat je Christus toebehoort, dat je deel van Hem bent, deel van Zijn lichaam, dat je Christus hebt aangedaan.

Want u bent allen kinderen van God door het geloof in Christus Jezus. Want u allen die in Christus gedoopt bent, hebt zich met Christus bekleed. Daarbij is het niet van belang dat men Jood is of Griek; daarbij is het niet van belang dat men slaaf is of vrije; daarbij is het niet van belang dat men man is of vrouw; want allen bent u één in Christus Jezus. En als u van Christus bent, dan bent u Abrahams nageslacht en overeenkomstig de belofte erfgenamen.

GALATEN 3:26-29

In zekere zin lijkt Paulus in vers 29 tegen te spreken wat hij in vers 16 zei. Hij zei dat de belofte in Gods testament was dat Abraham en zijn zaad de beloften ontvingen. Het zaad is geen meervoud; het is enkelvoud. Het is Christus, alleen Christus, niet meer dan Hij, alleen Hij. En nu zegt Paulus:

Nou, jullie christenen zijn allemaal de nakomelingen, jullie zijn de erfgenamen.

Heeft Paulus er moeite mee te beslissen of de belofte voor een meervoud of een enkelvoud geldt? Nee, want hij beschouwt ons, meervoud, als één, enkelvoud, in Christus. In Christus zijn we één. De belofte geldt Christus. Daarom geldt de belofte iedereen die in Christus is. Dat zijn er toevallig heel veel, maar toch vormen wij met zovelen slechts één: het lichaam van Christus. De beloften van God gelden Christus. Als je in Christus bent, maakt dat je tot Abrahams zaad, omdat Christus Abrahams zaad is. Je deelt in Zijn positie als Zaad, in Zijn zoonschap, in Zijn erfgenaamschap, wat betekent dat je erfgenaam van de belofte bent. We zijn nu erfgenamen overeenkomstig de belofte.

26

Joodse afstamming en de aanspraak op beloften

Nu zou ik iets willen vragen aan iedereen die denkt dat de ongelovige Joden van vandaag nog steeds Gods uitverkoren volk zijn. We weten dat er Joden zijn die christen zijn, en op hen richt ik deze opmerking niet. Ik heb het over de Joden die Christus vandaag afwijzen, die zichzelf als Abrahams zaad beschouwen uitsluitend op grond van erfelijke afstamming, uitsluitend op grond van biologische afstamming. Ik zou willen weten hoe mensen die suggereren dat zulke Joden nog steeds Gods uitverkoren volk zijn op grond van een of andere belofte aan Abraham en zijn zaad, hun betoog kunnen volhouden tegenover de opmerkingen van Paulus.

Paulus heeft er geen twijfel over laten bestaan wie Abrahams zaad is, op wie de beloften van toepassing zijn. Wie zijn de erfgenamen van de belofte? Wie zijn dat? Christus en degenen die in Hem zijn, punt. En waar blijven dan nog beloften over voor degenen die niet in Christus zijn, ongeacht hun ras, Jood of heiden? Die zijn er niet. Er zijn geen beloften over. De beloften aan Abraham zijn gedaan aan degenen die in Christus zijn, en niet aan zaden, meervoud. Alleen Christus, alleen Christus en degenen die in Hem zijn kunnen aanspraak maken op enig voordeel uit de beloften aan Abraham.

Hierdoor blijft er niemand over die op grond van ras aanspraak kan maken op beloften, want:

Er is geen Jood of niet-Jood.

Nu het geloof gekomen is, nu Christus gekomen is, is het allemaal in Christus te vinden. En:

Er is geen Jood of niet-Jood.

Het onderscheid tussen Jood en niet-Jood heeft geen betekenis meer. En toch zijn er christenen die in de afgelopen anderhalve eeuw geprobeerd hebben daar opnieuw betekenis aan te geven. Hoewel de kerk de woorden van Paulus volgens mij honderden

jaren lang juist heeft begrepen, ontstond er zo'n 160 jaar geleden, 165 jaar geleden, een beweging in de kerk die probeerde de aanspraak van de Joden op de beloften aan Abraham te herstellen. Ondanks het feit dat de kerk de woorden van Paulus eeuwenlang heel duidelijk had begrepen en er een ander begrip van had gehad.

27

De minderjarige erfgenaam onder voogden

Laten we een stukje verdergaan in hoofdstuk 4. We moeten toch stap voor stap door de stof heen die voor ons ligt. De eerste verzen van hoofdstuk 4 sluiten heel natuurlijk, zonder onderbreking, aan op wat we zojuist aan het eind van hoofdstuk 3 hebben gelezen.

Let erop wat hij in het vorige vers over de erfgenamen zei:

Want u bent allen kinderen van God door het geloof in Christus Jezus. Want u allen die in Christus gedoopt bent, hebt zich met Christus bekleed. Daarbij is het niet van belang dat men Jood is of Griek; daarbij is het niet van belang dat men slaaf is of vrije; daarbij is het niet van belang dat men man is of vrouw; want allen bent u één in Christus Jezus. En als u van Christus bent, dan bent u Abrahams nageslacht en overeenkomstig de belofte erfgenamen.

GALATEN 3:26-29

Ik zeg echter: Zolang de erfgenaam een onmondig kind is, verschilt hij in niets van een slaaf, hoewel hij heer is van alles;

GALATEN 4:1

Dat wil zeggen: hij mag dan degene zijn die alles zal erven, maar zolang hij een kind is, is hij niet in staat het bezit te beheren. Daarom krijgt hij niet de verantwoordelijkheden van een volwassene. In plaats daarvan staat hij onder de hoede

van oppassers. Hij staat onder voogden, onder pedagogen. Hoewel hij in zekere zin de meester over alles is, kan hij de enige zoon van de eigenaar van het bezit zijn, en het staat buiten kijf dat hij dat bezit in eigendom zal krijgen. Maar zolang hij een kind is, krijgt hij er geen zeggenschap over. Hij wordt onder voogden gehouden. In vers 2 staat:

maar hij staat onder voogden en beheerders, tot het tijdstip dat de vader van tevoren heeft bepaald.

GALATEN 4:2

Wat heeft dat met zijn betoog te maken? Dat vertelt hij ons in vers 3:

Zo waren ook wij, toen wij nog onmondige kinderen waren, als slaven onderworpen aan de grondbeginselen van de wereld. Maar toen de volheid van de tijd gekomen was, zond God Zijn Zoon uit, geboren uit een vrouw, geboren onder de wet, om hen die onder de wet waren, vrij te kopen, opdat wij de aanneming tot kinderen zouden ontvangen. Nu, omdat u kinderen bent, heeft God de Geest van Zijn Zoon uitgezonden in uw harten, Die roept: Abba, Vader! Dus nu bent u geen slaaf meer, maar een zoon; en als u een zoon bent, dan bent u ook erfgenaam van God door Christus.

GALATEN 4:3-7

De woorden aan het eind van vers 7:

door Christus

GALATEN 4:7

moeten worden opgevat in de betekenis van 'in Christus'. Ik zeg niet dat het zo vertaald zou moeten worden, maar uit zijn eerdere bespreking blijkt dat hij dat bedoelt. In Christus ben je een erfgenaam, omdat Christus de Erfgenaam is.

Waar heeft hij het hier over? Hij heeft het over de toestand van het kind dat erfgenaam is. Zijn vader kan een groot bezit hebben, en hij kan de rechtstreekse erfgenaam daarvan zijn. Maar als kind is hij er niet beter aan toe dan de slaven, die er niets van bezitten. Het kan in feite zijn eigendom zijn, maar hij krijgt het pas wanneer hij ouder is, wanneer hij te vertrouwen is, wanneer er een verandering in zijn leven heeft plaatsgevonden. In het voorbeeld is dat volwassenheid: wanneer hij volwassen wordt.

28

De tijd vóór Christus als kindertijd

Paulus zegt dat het ongeveer zo was met Gods volk voordat Jezus kwam. Vers 4 vertelt over de komst van Jezus, maar vers 3 vertelt over de tijd voordat Jezus kwam. Dat was toen wij kinderen waren. Dit kan worden toegepast op de geschiedenis in het algemeen, de geschiedenis vóór Christus. Of het kan meer persoonlijk worden opgevat: mijn geschiedenis vóór Christus, voordat ik Christus kende.

Toch denk ik dat Paulus vooral doelt op het grotere geheel van de geschiedenis, de geschiedenis vóór Christus, omdat hij in vers 4 een scheidslijn aanbrengt:

‘Maar toen de tijd rijp was...’ Toen kwam Christus. Dus alles wat daaraan voorafging, was vóór de geboorte van Christus. Hij spreekt over Christus Die uit een vrouw geboren is, enzovoort. Hij spreekt dus niet alleen over het persoonlijke: voordat ik Christus kende, werd ik onder voogden gehouden, en nu is er iets anders.

Al denk ik dat wat hij schetst als het grote historische geheel ook op kleine schaal waar is, in het leven van het individu. Wat in het algemeen, historisch gezien, op grote schaal voor de mensheid geldt, geldt ook voor ons persoonlijke leven. Voordat we Christus kenden, moesten we worden bestuurd door godsdienstige regels van buitenaf. Maar nu we tot Christus zijn gekomen, hebben we de wet vanbinnen, die ons bestuurt en leidt.

Eén ding is heel duidelijk. Of je nu christen bent of niet, je mag niet overal de boel op stelten zetten. Je mag niet zomaar ongeremd je gang gaan en slechte dingen doen. Dat is christenen en niet-christenen niet toegestaan. Maar christenen hebben de wet in

hun hart geschreven staan, en die weerhoudt hen ervan een leven in zonde te gaan leiden. Voordat dat gebeurt, moesten ze daarvan worden weerhouden door regels van buitenaf: de wet die van buitenaf werd opgelegd.

29

Volwassenheid als innerlijke zelfbeheersing

Hij gebruikte het voorbeeld van de menselijke ontwikkeling van kind naar volwassene. Als je erover nadenkt, wat is dan het verschil tussen kind-zijn en volwassenheid, als het gaat om de manier waarop ouders volwassenheid bij hun kind herkennen? Is dat niet de overgang van de behoefte aan beheersing van buitenaf naar beheersing van binnenuit?

Wanneer een kind geboren wordt, heeft het geen zelfbeheersing. Het kan niet eens zijn darmen beheersen, zijn blaas, zijn driftbuien, helemaal niets. Een kind heeft geen beheersing. Het is een zuigeling. Naarmate het ouder wordt, leert het geleidelijk zijn spieren te beheersen, zodat het uiteindelijk kan lopen. Het leert zijn spraakorganen te beheersen, zodat het kan leren spreken, en zijn darmen en blaas te beheersen, zodat het uit de luiers kan.

Zelfs een baby kan zijn spieren niet beheersen. Heb je ooit een baby zien proberen iets aan te wijzen? Hij probeert iets daar aan te wijzen, en zijn vingers gaan de andere kant op. Ik heb dat zo vaak gezien. Het heeft dit punt bij heel wat gelegenheden voor mij geïllustreerd. Ik heb baby's zien proberen iets aan te wijzen, en dan kijken ze daarheen en wijzen ze de andere kant op. Ze weten niet welke kant de spier opgaat. Ze hebben nog niet veel beheersing. Maar dat komt wel. Ze zullen zelfbeheersing ontwikkelen.

Maar omdat ze geen zelfbeheersing hebben, geen innerlijke beheersing, hebben ze ouders nodig die veel van hun bezigheden sturen om dat tekort voor hen op te vangen. Zelfs op moreel gebied moeten de ouders het kind bijsturen. Ze moeten ervoor zorgen dat het kind niet zomaar de straat op rent. Het kind heeft niet genoeg gezond verstand om op een veilige plek te blijven. Daarom worden kinderen van buitenaf beperkingen opgelegd.

Maar iedere ouder weet en hoopt dat zijn kind innerlijke beheersing zal ontwikkelen. Dat de ouder, wanneer het kind tien jaar oud is, niet voortdurend hoeft op te letten of dat kind voor snelrijdende auto's de straat op rent. Of dat hij niet meer zo voorzichtig hoeft te zijn als het kind in de buurt van een zwembad is of iets dergelijks. Ouders weten dat het kind zichzelf op een veilige plek kan houden en het juiste kan doen zonder dat de ouder er ieder ogenblik bovenop zit en het dwingt het juiste te doen. Want kinderen ontwikkelen het vermogen om zichzelf te sturen, innerlijke beheersing.

Je kunt een kind niet veel verantwoordelijkheid toevertrouwen vanwege zijn gebrek aan zelfbeheersing. Maar volwassenheid wordt afgemeten aan de onafhankelijkheid van het kind van die beperkingen van buitenaf. Die onafhankelijkheid komt niet vanzelf met de leeftijd, want sommige mensen worden nooit volwassen. Ze worden groot, maar ze worden nooit volwassen. Volwassenheid blijkt uit het ontwikkelen van het vermogen om het juiste te doen zonder dat die beperkingen van buitenaf worden opgelegd. Je ontwikkelt karakter. Je ontwikkelt principes. Je ontwikkelt een geweten. Je ontwikkelt je eigen waardenstelsel, zodat je niemand nodig hebt die je vertelt wat je moet doen. Je doet het uit jezelf, vanuit je eigen waarden en je eigen karakter. Daaraan wordt volwassenheid afgemeten.

Paulus gebruikt dat als een illustratie van de mensheid in het algemeen. Voordat Christus kwam om innerlijke beheersing in de gelovige tot stand te brengen door de wet in ons hart te schrijven, was de mensheid als een kind dat die innerlijke beheersing niet had en beperkingen van buitenaf nodig had. Het moest onder voogden, beheerders en leermeesters worden gehouden. Hij doelt natuurlijk op de wet. Dat had hij al gezegd in vers 24 van hoofdstuk 3:

Zo is dan de wet onze leermeester geweest tot Christus, opdat wij uit het geloof gerechtvaardigd zouden worden.

GALATEN 3:24

Zodra we tot Christus komen, hebben we de leermeester niet meer nodig. Zo waren ook wij daarvoor als kinderen. Voordat Christus kwam, had de wereld die beperkingen van buitenaf nodig. De wet was er dus om hen in toom te houden. Maar nu Christus

gekomen is, is er iets anders gebeurd. Er is innerlijk iets gebeurd.

30

Gods Zoon komt als mens onder de wet

Daar heeft hij het over in vers 4:

Toen de tijd rijp was.

Dat komt in de illustratie overeen met het moment waarop de vader het kind volwassen genoeg acht om de erfenis te ontvangen en het landgoed te beheren. Nu ziet hij de mensheid als geheel als een kind dat volwassen wordt. Nu de volheid van de tijd gekomen was die de Vader had vastgesteld, kwam Christus, uitgezonden door Zijn Vader, geboren uit een vrouw, geboren onder de wet, omdat Hij kwam om een einde te maken aan de wet. De wet was nog van kracht toen Hij kwam, en Hij was aan de eisen ervan onderworpen. Daarom werd Hij besneden en werd Hij in de tempel aan God opgedragen. Dat waren allemaal dingen die Zijn ouders volgens de wet met Hem moesten doen. Hij werd geboren onder de wet, geboren uit een vrouw.

Het feit dat Hij uit een vrouw geboren werd, kan wel of niet van betekenis zijn. Sommige mensen proberen hierin een verwijzing naar de maagdelijke geboorte te zien, een leer waarnaar Paulus nergens anders verwijst. We weten natuurlijk dat hij op de hoogte was van de leer van de maagdelijke geboorte, omdat hij en Lukas zo nauw met elkaar optrokken op hun reizen. Het is onmogelijk dat hij het Evangelie van Lukas niet gelezen zou hebben, waarin het feit van de maagdelijke geboorte beschreven wordt. Maar Paulus noemt de maagdelijke geboorte nergens rechtstreeks in zijn geschriften, tenzij het hier is. Sommige mensen proberen hierin een verwijzing naar de maagdelijke geboorte te zien. En dat zou kunnen: geboren uit een vrouw in plaats van uit een man.

Maar tegelijkertijd duidt ‘geboren uit een vrouw’ niet noodzakelijk op een maagdelijke geboorte. Jezus zei:

Voorwaar, Ik zeg u: Onder hen die uit vrouwen geboren zijn, is niemand opgestaan die groter is dan Johannes de Doper; maar wie de minste is in het Koninkrijk der hemelen, is groter dan hij.

MATTHEÛS 11:11

‘Geboren uit een vrouw’ duidt gewoon op een mens. Het verwijst niet noodzakelijk in het bijzonder naar het ontbreken van een menselijke vader. Het is echter mogelijk dat Paulus die uitdrukking kiest om de vervulling te benadrukken van de belofte die in de hof van Eden aan de vrouw gedaan werd. God zei:

En Ik zal vijandschap teweegbrengen tussen u en de vrouw, en tussen uw nageslacht en haar Nageslacht; Dat zal u de kop vermorzelen, en u zult Het de hiel vermorzelen.

GENESIS 3:15

Het zaad van de vrouw zou kunnen zijn wat Paulus hier in gedachten heeft. Maar als dat zo is, is het een subtiele toespeling. Het heeft niets te maken met zijn eigenlijke betoog. Hij zegt alleen dat Jezus als mens in de wereld kwam. En niet alleen als mens, maar als een Jood onder de wet. Hij kwam midden in deze situatie terecht, die veranderd moest worden. Hij deed dat, zegt vers 5:

Zo waren ook wij, toen wij nog onmondige kinderen waren, als slaven onderworpen aan de grondbeginselen van de wereld. Maar toen de volheid van de tijd gekomen was, zond God Zijn Zoon uit, geboren uit een vrouw, geboren onder de wet, om hen die onder de wet waren, vrij te kopen, opdat wij de aanneming tot kinderen zouden ontvangen. Nu, omdat u kinderen bent, heeft God de Geest van Zijn Zoon uitgezonden in uw harten, Die roept: Abba, Vader! Dus nu bent u geen slaaf meer, maar een zoon; en als u een zoon bent, dan bent u ook erfgenaam van God door Christus.

GALATEN 4:3-7

31

Aanneming tot kinderen en wedergeboorte

Hier betekent het woord 'adoptie' voor ons in het hedendaagse taalgebruik dat je het kind van iemand anders neemt en het door een juridische handeling in je gezin opneemt. Het is geen kind dat uit je geboren is. Het is een geadopteerd kind. Dat was ook de algemene betekenis van het woord 'adoptie' in de Romeinse en Joodse samenleving. Daarom zullen de meeste uitleggers zeggen dat Paulus, wanneer hij spreekt over onze adoptie of over het ontvangen van de aanneming tot zonen, doelt op onze adoptie uit het gezin van de duivel of uit de groep van Adam in het gezin van God.

Dat is mogelijk, maar er zijn een paar dingen waar ik moeite mee heb gehad. Om te beginnen geeft de Bijbel aan dat wij door geboorte zonen van God zijn. Wij zijn door geboorte Zijn kinderen.

Geprezen zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die ons, overeenkomstig Zijn grote barmhartigheid, opnieuw geboren deed worden tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden,

1 PETRUS 1:3

God heeft ons opnieuw verwekt, staat er in 1 Petrus 1:3. Op veel plaatsen wordt erover gesproken dat wij uit God geboren zijn. In Johannes hoofdstuk 1, vers 12 of 13, staat over degenen die kinderen van God zijn — Johannes 1:13, geloof ik, daar staat:

die niet uit bloed, niet uit de wil van vlees en ook niet uit de wil van een man, maar uit God geboren zijn.

JOHANNES 1:13

Enzovoort.

Christenen zijn uit God geboren. Waarom zou Paulus dan zeggen dat wij door God geadopteerd zijn? Dat lijkt onze relatie met God bijna een stap verder op afstand te plaatsen dan die van een kind dat door geboorte bij Hem hoort. Het is iets geweldigs. Het is de genade van God dat Hij een kind van de hel zoals ik zou nemen en mij als zoon in Zijn gezin zou adopteren. Johannes 1:12 zegt:

Maar allen die Hem aangenomen hebben, hun heeft Hij macht gegeven kinderen van God te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven;

JOHANNES 1:12

Degenen die Hem ontvangen, werden zonen van God. Dat zouden we in Johannes 1:12 kunnen opvatten als adoptie. Maar het vers er direct na zegt dat zij uit God geboren zijn. Een kind van God worden gebeurt dus niet noodzakelijk door adoptie, maar door geboorte, wedergeboorte.

32

Aanneming als erkenning tot volwassen zoon

Laat ik alleen zeggen dat beide beelden kunnen werken. In één opzicht is het natuurlijk waar dat wij uit God geboren zijn. In een ander opzicht zou je het beeld van adoptie kunnen gebruiken, en misschien wordt dat hier bedoeld. Ik heb één uitlegger gelezen, J. Cecil Baxter, die zei dat het woord ‘adoptie’ hier niet betekent wat wij met ‘adoptie’ bedoelen. Het Griekse woord is eigenlijk huiiothesia, dat van twee Griekse woorden komt: huiio, dat zoon betekent, volwassen zoon, en thesia, dat met plaatsing te maken heeft. Huiiothesia is het gebruikelijke woord dat in de Bijbel met ‘adoptie’ wordt vertaald. Het betekent ‘plaatsing als zoon’. Dat zou uiteraard iets kunnen betekenen wat sterk lijkt op wat wij met de term ‘adoptie’ bedoelen. Je neemt de zoon van iemand anders en geeft hem als jouw zoon een plaats in je gezin. Dat zou plaatsing als zoon kunnen zijn.

Maar Baxter zei het volgende, en ik kan dit niet vanuit veel andere bronnen bevestigen, dus hij kan het mis hebben. Maar vanuit de context van deze passage lijkt hij gelijk te hebben. Volgens hem verwijst de term niet naar het nemen van het kind van iemand anders en dat tot jouw kleine kind maken. Het gaat erom dat je je eigen kind neemt, dat tot op dat moment minderjarig is geweest en, zoals Paulus zei, binnen het gezin niet meer dan een slaaf was. Dat kind geef je de rol van een volwassen zoon, met de volledige verantwoordelijkheid van een erfgenaam.

Dat de Romeinen zo'n gebruik hadden, valt niet te ontkennen. Veel uitleggers noemen het, hoewel ze het blijkbaar geen huiiothesia noemden. Ze hadden er een andere naam voor. Maar de Romeinen hadden dit inderdaad als gebruik: binnen een gezin had een kind geen rechten totdat hij een bepaalde leeftijd bereikte die de vader vaststelde, waarop hij door de vader als volwassen werd erkend. Er vond dan echt een ceremonie plaats. Het zou bijna te vergelijken zijn met de Joden en hun bar mitswa voor hun

dertienjarige zonen. De Romeinen hadden hun eigen tegenhanger hiervan. Ze hadden er een andere naam voor. Het kind werd niet langer als een kind beschouwd, maar als een volledig verantwoordelijke erfgenaam, met de verantwoordelijkheid van een volwassene.

Baxter opperde dat Paulus, wanneer hij hier het woord *huiiothesia* gebruikt, eigenlijk verwijst naar iets wat meer lijkt op dat Joodse gebruik van de *bar mitswa* of het Romeinse gebruik dat ik zojuist beschreef. Dat past namelijk beter bij zijn betoog. Hij zegt dat wij als kinderen waren voordat Christus kwam. Wij waren erfgenamen, maar niet meer dan slaven. Wij hadden geen zeggenschap. Wij werden onder de wet gehouden. Wij werden onder voogden en leermeesters gehouden. Maar nu Christus gekomen is, komen wij als zonen tot volle volwassenheid. Wij komen tot onze volle rechten. Wij worden volwaardige erfgenamen. Wij ontvangen adoptie, *huiiothesia*, plaatsing als zonen. Dat heeft misschien wel, misschien niet de gewone betekenis van adoptie waar wij meestal aan denken. Het kan in Paulus' bijzondere gebruik van het woord ook verwijzen naar het plaatsen van een jonge zoon in een positie waarin hij als volwassen en verantwoordelijk wordt erkend. Dat was een gebruik onder zowel Romeinen als Joden, maar het werd geen *huiiothesia* genoemd, voor zover ik kan nagaan.

Hoe dan ook, Paulus beschrijft beslist dat verschijnsel. Het zou vreemd zijn als hij hier het begrip adoptie, zoals wij daar gewoonlijk aan denken, aan zou toevoegen. Hij heeft het immers over ons als kinderen gehad, zelfs voordat Jezus in ons leven kwam. Kinderen die erfgenamen waren, maar niet meer dan slaven. Maar nu Christus gekomen is, zijn wij nu volwaardige erfgenamen. Nu zijn wij als volwassen kinderen. Nu hebben wij de erfenis.

Ik kan het niet zeker weten. De uitleggers zijn het hierover over het algemeen niet met mij eens. Ik ben er ooit maar één of twee tegengekomen die het zouden zien zoals ik het hier bespreek. De meesten zien er eensgezind adoptie in, in de gewone betekenis waarin wij daar meestal aan denken. Hoe dan ook, daar zullen we nu niet mee worstelen. Maar wij hebben nu de positie van zonen, niet de positie van slaven. Dat maakt hij heel duidelijk.

33

De Geest bevestigt ons zoonschap en erfdeel

In vers 6 zegt hij:

Zo waren ook wij, toen wij nog onmondige kinderen waren, als slaven onderworpen aan de grondbeginselen van de wereld. Maar toen de volheid van de tijd gekomen was, zond God Zijn Zoon uit, geboren uit een vrouw, geboren onder de wet, om hen die onder de wet waren, vrij te kopen, opdat wij de aanneming tot kinderen zouden ontvangen. Nu, omdat u kinderen bent, heeft God de Geest van Zijn Zoon uitgezonden in uw harten, Die roept: Abba, Vader! Dus nu bent u geen slaaf meer, maar een zoon; en als u een zoon bent, dan bent u ook erfgenaam van God door Christus.

GALATEN 4:3-7

Je wordt nu van binnenuit geleid, omdat de Geest in je hart is. De Geest Zelf beweegt je ertoe uit te roepen:

Abba, Vader.

Dat wil natuurlijk zeggen dat de Heilige Geest je het besef geeft dat je een zoon bent, zodat je vertrouwelijk met God kunt spreken, zoals een kind met een vader.

De wet heeft dit nooit gedaan. Mensen die onder de wet staan, konden nooit echt het gevoel hebben dat God onvoorwaardelijk hun Vader was. Voor zover zij wisten, moesten ze de wet houden, en als ze daarin tekortschoten, zou dat hun relatie in gevaar brengen. Mijn kinderen kunnen me, zelfs als ze ongehoorzaam zijn, nog steeds 'papa' noemen. Ze kunnen me nog steeds 'vader' noemen. Hun relatie met mij berust op iets wat meer organisch is dan de vraag of ze gehoorzamen aan de regels die ik hun geef. En trouwens, andere kinderen, die mijn kinderen niet zijn, zouden zich aan al mijn regels kunnen houden, maar dat maakt hen nog niet tot mijn kinderen.

Gehoorzaamheid aan geboden brengt geen relatie tot stand. De relatie bestaat op een organische manier. En onze relatie met God berust niet op het houden van wetten. Ze berust op een organische werkelijkheid: de Geest van Christus is in ons, in ons hart. Het is de Geest van het zoonschap, de Geest van de aanneming tot kinderen, zoals Paulus Hem in Romeinen 8 noemt. Dit verandert ons, zoals Paulus later in hoofdstuk 5 verder zal zeggen:

De vrucht van de Geest is echter: liefde, blijdschap, vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, zelfbeheersing. Daartegen richt de wet zich niet.

GALATEN 5:22-23

Dit zijn de dingen die de Geest in ons hart voortbrengt.

Op dit moment zegt hij alleen dat de Geest in ons hart ons doet roepen:

Abba, Vader.

Dat is gewoon een andere manier om te zeggen dat Hij ons bevestigt dat wij als zonen in een relatie tot God staan, dat we op deze vertrouwelijke manier met God als Vader kunnen spreken. Niet vanwege een leerstellige overtuiging dat God onze Vader is, maar omdat er een geestelijk besef is. Het leeft in ons door de Geest van Zijn Zoon in ons, Die ons doet begrijpen dat we kinderen van God zijn.

Zoals Paulus het in Romeinen hoofdstuk 8 verwoordt, is de gedachte hier dezelfde. In vers 15, Romeinen 8:15, zegt Paulus:

Want u hebt niet de Geest van slavernij ontvangen, die opnieuw tot angst leidt, maar u hebt de Geest van aanneming tot kinderen ontvangen, door Wie wij roepen: Abba, Vader!

ROMEINEN 8:15

Dit is dus dezelfde gedachte die we hier in Galaten 4 vinden, maar dan verder uitgewerkt in de brief aan de Romeinen. En die gedachte is dat we, doordat de Geest van de aanneming tot kinderen, de Geest van het zoonschap, in ons is gekomen, als

kinderen een innerlijke band met God hebben. Die berust niet op een of andere uiterlijke prestatie. Het is een organische werkelijkheid, een geestelijke werkelijkheid. En de Geest Zelf getuigt met onze geest dat we kinderen van God zijn. Ons innerlijke besef van ons zoonschap bij God komt niet doordat iemand ons die leer onderwijst, maar komt voort uit de werkelijkheid dat de Geest in ons getuigt.

En als zonen weten we dat het zoonschap een erfenis met zich meebrengt. Dat is wat hij zegt. Galaten 4:7 zegt dus:

Dus nu bent u geen slaaf meer, maar een zoon; en als u een zoon bent, dan bent u ook erfgenaam van God door Christus.

GALATEN 4:7

Dit is dus eigenlijk gewoon de afronding van de bespreking in hoofdstuk 3: de kinderen en erfgenamen van de belofte aan Abraham zijn degenen die in Christus zijn. Niet degenen die de zaden, meervoud, van Abraham zijn, maar degenen die in Christus, het Zaad, zijn.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Galaten 3:5
- Galaten 4:10
- Ezechiël 36:26
- Psalmen 40:8
- Psalmen 119:97
- Galaten 3:6
- Galaten 3:10
- Galaten 3:13
- Galaten 3:15
- Galaten 3:18
- Galaten 3:16
- Genesis 12:3

- Genesis 22:18
- Galaten 3:19
- Galaten 3:20-22
- Galaten 3:23-25
- Galaten 3:23
- Romeinen 7:7-10
- Handelingen 7:53
- Galaten 1:8
- Galaten 3:20
- Galaten 3:21
- Galaten 3:21-22
- Galaten 3:22-23
- Hebrëeën 11:4
- Galaten 3:24
- Galaten 3:25
- Galaten 3:26-29
- Johannes 8:37
- Johannes 8:39
- Johannes 8:33
- Johannes 8:41
- Johannes 8:42
- Galaten 2:20
- Romeinen 6:6
- Galaten 3:27
- Galaten 3:28
- 1 Timotheüs 2:12
- 1 Timotheüs 3:2
- 1 Korinthe 7:21
- 1 Korinthe 7:22
- Galaten 4:1
- Galaten 4:2
- Galaten 4:3-7
- Galaten 4:7
- Mattheüs 11:11

- Genesis 3:15
- 1 Petrus 1:3
- Johannes 1:13
- Johannes 1:12
- Galaten 5:22-23
- Romeinen 8:15

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.